

RAPPORT

OUDERENBEHOEFTE

ONDERZOEK

HERENTHOUT 2009 - 2010

LIESBETH VAN ROMPAEY
Diensthofd Loket Zorg & Gezondheid
Molenstraat 56, 2270 Herenthout
liesbeth.van.rompaey@herenthout.be
TEL.: 014 50 77 11

Inhoudstafel

Inhoudstafel	2
Inleiding	4
Missie en visie ouderenbeleid Herenthout	5
Deel 1: Algemeen	7
1.1 Respondenten	7
1.2 Sociodemografische factoren	7
1.2.1 <i>Geslacht</i>	7
1.2.2 <i>Opleidingsniveau</i>	8
1.2.3 <i>Netto maandinkomen</i>	8
1.2.4 <i>Rondkomen met het inkomen</i>	9
1.3 Gezinssamenstelling	10
1.3.1 <i>Burgerlijke staat</i>	10
1.3.2 <i>Kinderen en kleinkinderen</i>	10
Deel 2: Woonsituatie en buurt	11
WOONSITUATIE	11
2.1 Woonduur in de gemeente.....	11
2.2 Ouderdom van de woning.....	11
2.3 Eigendomstitel van de woning.....	12
2.4 Huidige woonvorm	12
2.5 Onaangepastheid van de woning	14
2.6 Voorzieningen in de woning	15
2.7 Verhuizen.....	15
2.8 Reden om te verhuizen	16
2.9 Intentie om te verhuizen	17
BUURT	18
2.10 Kenmerken van de buurt.....	18
2.11 Buurtvoorzieningen	19
2.12 Hoe vaak komt men 's avonds op straat.....	19
2.13 Prettig om in de wijk te wonen.....	20
2.14 Buurtbetrokkenheid	20
2.15 Organisatie evenementen voor 60-plussers in de buurt.....	21
MOBILITEIT	22
2.16 Hoe verplaatsen ouderen zich	22
2.17 Vervoersproblemen	23
2.18 Tevredenheid aanbod openbaar vervoer.....	23
2.19 Verkeersonveiligheid.....	24
2.20 Tevredenheid over het gemeentelijk verkeersveiligheidsbeleid	24
Deel 3: Gezondheid, zorg en hulpverlening	26
GEZONDHEID	26
3.1 Objectieve gezondheid	26
3.2 Frequentie van vallen	27
HULPVERLENING	28
3.3 Hulpnetwerk	28
3.4 Zorgafhankelijkheid	29
3.5 Hulpverleners	30
3.5.1 <i>Mantelzorgers</i>	30
3.5.2 <i>Professionele hulp</i>	31
3.5.3 <i>Tekort aan zorg</i>	31
3.6 Tevredenheid over de hulp	32
3.6.1 <i>Mantelzorgers</i>	32
3.6.2 <i>Professionele hulp</i>	33
Deel 4: Welbevinden	34

SOCIALE CONTACTEN	34
4.1 Omvang van het sociale netwerk.....	34
4.1.1. Ouderen die minstens wekelijks contact hebben met	34
4.1.2. Aantal contacten met (schoon)kinderen	36
4.1.3. Aantal contacten met buren of mensen uit de wijk	36
4.2 Eenzaamheid	36
4.2.1. Eenzaamheidsgevoelens	36
4.2.2. Vriendschap	37
4.2.3. Steun	37
4.2.4. In de steek gelaten voelen	38
PSYCHISCH WELBEVINDEN	38
4.3 Geestelijke gezondheid	38
4.4 Mental Health Inventory: Algemeen.....	39
4.5 Affect Balance Scale: Algemeen	40
ONVEILIGHEIDSGEVOELEN	41
4.6 Te onveilig om op straat te komen	41
4.7 Te onveilig op straat voor kinderen.....	41
4.8 Niet meer buiten durven komen omdat ik schrik heb overvallen en bestolen te worden	41
4.9 Angst voor roof, diefstal of inbraak in de woning	42
Deel 5: Maatschappelijke participatie.....	43
PARTICIPATIE AAN HET VERENIGINGSLEVEN	43
5.1 Lidmaatschap verenigingen	43
5.2 Kennis van bestaan ouderenvereniging	44
5.3 Lidmaatschap ouderenvereniging	44
5.4 Rekruteringspotentieel ouderenvereniging	45
VRIJWILLIGERSWERK	45
5.5 Vrijwilligerswerk verrichten.....	46
5.6 Rekruteringspotentieel vrijwilligerswerk	46
5.7 Redenen om toch of meer vrijwilligerswerk te verrichten	47
CULTUURPARTICIPATIE	48
5.8 Cultuurparticipanten	48
POLITIEKE PARTICIPATIE	49
5.9 Tevredenheid gemeentelijke dienstverlening.....	49
5.9.1. Gemeentelijke diensten.....	49
5.9.2. OCMW-diensten	50
5.9.3. Dienstencentrum.....	51
5.9.4. Politie	51
5.9.5. Cultuur en sport.....	51
5.9.6. Gemeentelijke infrastructuur	52
5.9.7. Huisvuilophaling en containerpark	53
MEDIAGEBRUIK	54
5.10 Krantgebruik	54
5.11 Internetgebruik.....	55
5.12 Reden internetgebruik	56
5.13 Gemeentelijke infobrochure	56
Conclusies	57
DEEL 1: ALGEMEEN	57
DEEL 2: WOONSITUATIE EN BUURT.....	57
DEEL 3: GEZONDHEID, ZORG EN HULPVERLENING	58
DEEL 4: WELBEVINDEN.....	59
DEEL 5: MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE	60

Inleiding

Kadering Onderzoek

Het onderzoek naar de behoeften van ouderen is een initiatief van de Vrije Universiteit Brussel, dat over heel Vlaanderen (en ondertussen ook al internationaal) wordt uitgevoerd. Prof. Dr. Dominique Verté van de vakgroep sociale en culturele agogiek heeft de leiding over het hele project.

Het ouderenbehoefteonderzoek biedt een totaalpakket aan om naar de **behoefte** van de **60-plusser** te peilen. Via een met diverse thema's wetenschappelijk onderbouwde vragenlijst is de Herenthoutse 60-plusser bevroegd.

De methodiek van dit onderzoek gaat uit van het principe: **voor en door senioren**. Via een steekproef werden 420 60-plussers geselecteerd. Een 30-tal vrijwillige senioren gingen op pad om de vragenlijsten te bezorgen. Dit gebeurde in de periode van april 2009 tot en met september 2009.

Het Loket Zorg & Gezondheid verzamelde de ingevulde vragenlijsten en bracht de gegevens in een database. De volledige database werd op 01/10/2009 doorgestuurd naar de VUB waar de analyse van alle cijfermateriaal gebeurde. Op 05/01/2010 waren alle gegevens verwerkt, de presentatie van de resultaten gebeurde op 11/03/2010.

De resultaten die naar boven komen uit de peiling in Herenthout vormen de basis voor het toekomstige ouderenbeleidsplan van de gemeente.

Presentatie onderzoek 11 maart 2010

Op 11/03/2010 stelde de VUB de eerste resultaten van het onderzoek voor. Deze voorstelling vond plaats in aanwezigheid van de enquêteurs, de leden van de seniorenraad en het Lokaal Bestuur. Ook de pers werd die dag uitgenodigd, RTV, Gazet van Antwerpen,... vermeldden het onderzoek in hun berichtgeving.

De cijfers die gepresenteerd werden, waren algemeen. Zij vormen weliswaar een basis maar verdere verdieping in de cijfers is noodzakelijk. In het vervolg van deze nota vindt u een verdere uitdieping van de resultaten. We eindigen met doelstellingen en acties die we naar aanleiding van dit onderzoek naar voor willen schuiven.

Missie en visie ouderenbeleid Herenthout

De missie van het Lokaal Sociaal Beleid vertrekt vanuit de woorden: "Het lokaal bestuur stippelt een lokaal sociaal beleid uit om voor elke burger de toegang tot de **sociale grondrechten te garanderen** opdat **iedereen** in **menselijke waardigheid** kan **leven**. Het beleid heeft hierin specifieke aandacht voor kwetsbare groepen en kansarmen".

In tijden van vergrijzing en verzilvering wil het Herenthoutse bestuur haar verantwoordelijkheid naar de groep van oudere burgers opnemen. Hierin neemt **Loket Zorg & Gezondheid** een prominente plaats in. Serviceflats, thuisdiensten, dienstencentrum, gezondheid en het ganse ouderenbeleid voor onze gemeente wordt vanuit dit loket gestuurd.

Iedere inwoner van Herenthout kan aan ons loket terecht, er wordt bijzondere aandacht gegeven aan vragen van **ouderen en thuiszorggebruikers**. Het is moeilijk om een exacte omschrijving te geven van wie tot de groep ouderen behoort. Net zoals dé jongere niet bestaat, bestaat dé oudere ook niet.

Ouderen worden gekenmerkt door een enorme **diversiteit**. We ontmoeten mensen van 60 jaar die zich oud voelen en mensen van 90 jaar die zich zeer jong door het leven begeven. Wanneer we hier over "de oudere" spreken, bedoelen we mensen met de leeftijd van **60 jaar en ouder**. Onze dagdagelijkse ervaring leert ons echter dat dit leeftijds criterium niet te absoluut mag worden beschouwd, maar een soepele hantering vraagt.

De ouderen die gebruik maken van onze diensten verschillen naargelang leeftijd, interesses, mogelijkheden, opvattingen, karakter, sociaal netwerk,.... Al deze factoren zijn bepalend voor iemands noden en behoeften. Wij streven ernaar om op alle vragen een passend en haalbaar antwoord te geven. Hierbij gaan we uit van datgene wat **ouderen zelf willen**.

De groep van ouderen kan en mag niet enkel gezien worden als een groep die steeds meer **zorgbehoevend** wordt. Evenzeer gaat het hier over personen die ouder worden en zolang mogelijk **zelfstandig** willen functioneren en **actief** willen zijn binnen onze gemeenschap. Het is onze taak om mensen hierin zoveel mogelijk te **stimuleren** en **ondersteunen**.

Het Lokaal Bestuur voert een **ouderenbeleid** dat **inclusief** is. We willen met onze dienst- en hulpverlening zowel aan de algemene als aan de specifieke behoeften van ouderen beantwoorden. Het lokaal ouderenbeleid heeft impact op alle beleidsdomeinen. Het is onze intentie om de **participatie** van **ouderen** binnen onze gemeente te bevorderen. Onze **gemeente** kan iets **betekenen voor ouderen**, maar ook andersom kunnen **ouderen** met hun **eigen troeven en achtergronden** heel wat betekenen voor onze gemeente.

Het **Lokaal Dienstencentrum** wil een **ontmoetingsplaats** zijn waar men terecht kan voor advies, informatie, persoonlijke ontplooiing, activiteiten die het sociale netwerk versterken en ondersteuning bieden bij activiteiten van het dagelijks leven. Lokaal Dienstencentrum Huis Driane speelt een belangrijke rol in het lokale gezondheidsbeleid door preventieve gezondheidsthema's op de agenda te plaatsen.

Lokaal Dienstencentrum Huis Driane richt zich op elke inwoner van Herenthout, met specifieke aandacht voor ouderen, zorggebruikers en hun omgeving.

Lokaal Dienstencentrum Huis Driane biedt een dienstverlening aan die inspeelt op de behoeften en noden van de gebruikers en die toegankelijk is, betaalbaar, laagdrempelig en actueel.

Lokaal Dienstencentrum Huis Driane biedt een motiverende en ondersteunende werkomgeving, zodat het personeel en de vrijwilligers zich optimaal kunnen ontplooiën binnen de organisatie en een hoge mate van deskundigheid ontwikkelen, om de vooropgestelde organisatiedoelstellingen te realiseren.

Deel 1: Algemeen

Voor we de resultaten van het behoeftenonderzoek presenteren, geven we een kort overzicht van het aantal Herenthoutse 60-plussers die werden bevraagd in het kader van het onderzoek.

Waar mogelijk worden de Herenthoutse cijfers vergeleken met deze van de deelnemende gemeenten in de provincie Antwerpen (10 gemeenten) en het totaal van de deelnemende Vlaamse gemeenten (73 gemeenten).

1.1 Respondenten

Het onderzoek richt zich naar de 60-plusser van de gemeente. Niet alle 60-plussers moesten een enquête invullen. Een steekproef duidde 420 personen aan als mogelijke respondent. Onderstaande tabel geeft de concrete verdeling weer:

	60j – 69j	70j – 79j	80+	TOTAAL
Mannen	98	70	27	195
Vrouwen	95	79	51	225
TOTAAL	193	149	78	420

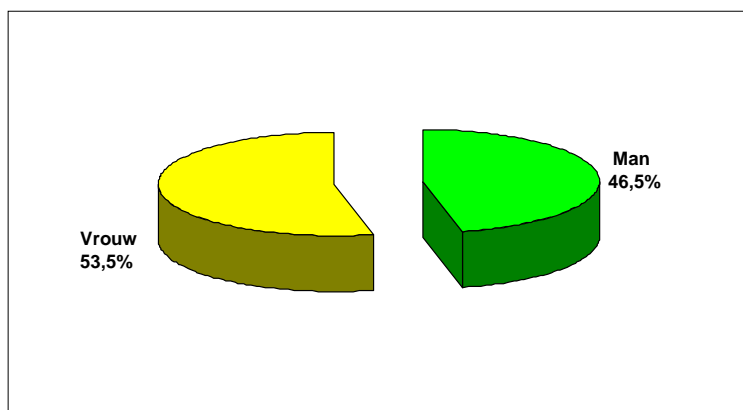
In het totaal vulden **415** 60-plussers de enquête in. Dit was voldoende om een representatief onderzoek te hebben.

In de provincie Antwerpen werden in het kader van hetzelfde onderzoek 5.165 60-plussers ondervraagd. Voor Vlaanderen in totaal 35.627 60-plussers.

1.2 Sociodemografische factoren

1.2.1 Geslacht

In dit taartdiagram vindt u de percentages van het aantal mannen en vrouwen die werden bevraagd in Herenthout.

Uit deze cijfers blijkt dat er bij de 60-plussers meer vrouwen zijn dan mannen. Dit stemt overeen met de tendens in de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

1.2.2 Opleidingsniveau

In dit deel geven we een overzicht van het opleidingsniveau van de ouderen in Herenthout. We kijken naar het aantal laagopgeleiden en hoogopgeleiden.

We vroegen aan de Herenthoutse 60-plussers wat de hoogste opleiding is die zij hebben afgerond.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Laag opgeleid*	81,80%	62,90%	70,40%
Hoog opgeleid**	18,20%	37,10%	29,60%

*Lager opgeleiden: geen afgeronde opleiding, Lager Onderwijs, Lager Beroepsonderwijs, Lager Technisch Onderwijs, Lager Humaniora

** Hoger opgeleiden: Hoger Beroepsonderwijs, Hoger Technisch Onderwijs, Hoger Humaniora, Hoger niet-universitair, Universitair

In Herenthout zijn opvallend meer laag opgeleide ouderen dan in Vlaanderen en de provincie Antwerpen.

Het grootste verschil vinden we terug bij de ouderen die als hoogste opleiding Lager Onderwijs gevolgd hebben. Voor Herenthout is dit 51,9%, voor Vlaanderen 36,8% en voor de provincie Antwerpen 29,7%.

Het hoog cijfer van het aantal laag opgeleiden is te verklaren door dat Herenthout een plattelandsgemeente is en de sterke aanwezigheid van de diamantsector. Veel Herenthoutse ouderen gingen op jonge leeftijd werken in de diamantsector.

1.2.3 Netto maandinkomen

		Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
500	999	16,80%	19,70%	24,30%
1000	1499	48,40%	36,80%	36,60%
1500	1999	17,40%	23,60%	20,80%
2000	2499	10,60%	10,30%	9,40%
2500	3999	4,10%	7,30%	6,90%
4000	4999	0,30%	1,10%	1,00%
> 5000		0,60%	1,20%	1,00%

Meer dan 50% van de ouderen hebben een inkomen lager dan 1500,00 euro. Herenthout is hier geen uitzondering op.

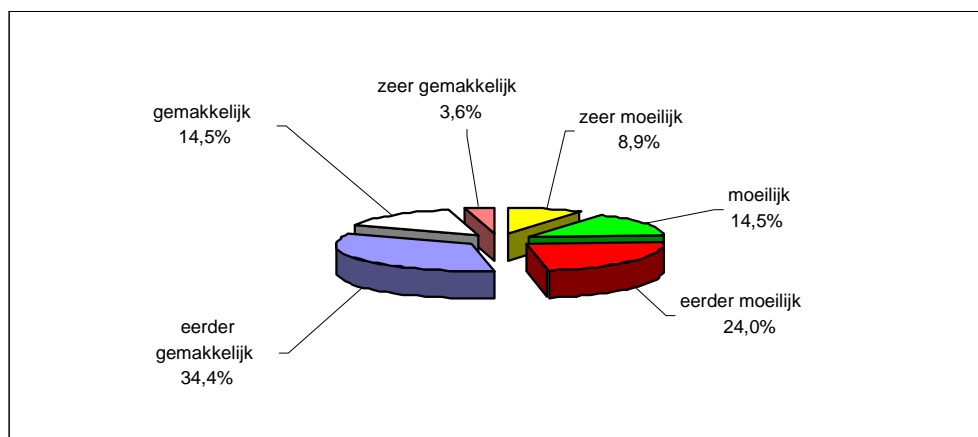
T.o.v. de provincie Antwerpen en Vlaanderen zijn er in Herenthout beduidend meer 60-plussers met een inkomen van maximaal 1500,00 euro. Aangezien het aantal laag opgeleiden in Herenthout beduidend hoger is dan het Vlaamse en Antwerpse niveau lijkt dit een logisch gevolg.

Het aantal hoge inkomens in Herenthout ligt een stuk lager dan deze in de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

In Herenthout hebben 5% van de ouderen een netto inkomen van 2500,00 euro of meer. Voor de provincie Antwerpen is dit 9,6% voor Vlaanderen 8,9%.

1.2.4 Rondkomen met het inkomen

Na het netto maandinkomen gaan we na in welke mate ouderen het gevoel hebben rond te komen met hun inkomen.

Bovenstaande taartdiagram geeft een antwoord op de vraag hoe Herenthoutse ouderen rondkomen met hun inkomen.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Zeer moeilijk	8,90%	5,20%	5,90%
Moeilijk	14,50%	9,20%	10,60%
Eerder moeilijk	24,00%	23,10%	23,50%
Eerder gemakkelijk	34,40%	37,50%	34,80%
Gemakkelijk	14,50%	18,80%	19,40%
Zeer gemakkelijk	3,60%	6,10%	5,80%

We stellen vast dat de Herenthoutse ouderen het moeilijker hebben om rond te komen met hun inkomen dan andere 60-plussers in de provincie Antwerpen en Vlaanderen. Dit is het gevolg van het feit dat de inkomens in Herenthout lager liggen dan in Vlaanderen en de provincie Antwerpen.

Er zijn beduidend minder 60-plussers in Herenthout die zeer gemakkelijk rondkomen met hun inkomen: 3,6% in Herenthout t.o.v. 6,1% in de provincie Antwerpen en 5,8% in Vlaanderen.

1.3 Gezinssamenstelling

1.3.1 Burgerlijke staat

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Gehuwd	70,70%	70,60%	69,20%
Weduwnaar	20,80%	21,30%	22,20%
Nooit gehuwd	2,40%	3,00%	3,70%
Gescheiden	5,10%	3,50%	3,20%
Samenwonend	1,00%	1,50%	1,60%

De meeste ouderen in Herenthout zijn gehuwd. Dit stemt overeen met de situatie in Vlaanderen en de provincie Antwerpen.

Hetzelfde geldt voor verweduwden: 20,8% in Herenthout, 21,3% in de provincie Antwerpen en 22,2% in Vlaanderen.

Het aantal gescheiden ouderen ligt iets hoger in Herenthout dan in de rest van Vlaanderen en de provincie Antwerpen.

1.3.2 Kinderen en kleinkinderen

Om te weten hoeveel kinderen en kleinkinderen ouderen hebben, werd volgende vraag gesteld:

1. Hoeveel eigen en/of geadopteerde kinderen hebt u?
2. Hoeveel kleinkinderen in leven hebt u?

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Kinderen	2,6	2,5	2,4
Kleinkinderen	3,9	4,2	3,9

Gemiddeld heeft de Herenthoutse 60-plusser 2,6 kinderen en 3,9 kleinkinderen. Dit is vergelijkbaar met de cijfers in de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

Deel 2: Woonsituatie en buurt

In dit tweede deel van het rapport brengen we drie aspecten in beeld: de woonsituatie, de buurt en de mobiliteit.

De kwaliteit en de toegankelijkheid van de woning zijn voor ouderen van groot belang in functie van de zelfredzaamheid en autonomie. Daarnaast vinden ouderen ook een aangename woonomgeving belangrijk. Het één kan niet zonder het andere. Sociale verbanden op buurtniveau kunnen alleen groeien als de omgeving daar positieve prikkels voor geeft, zoals goed vervoer. Mobiliteit is dan ook een derde belangrijke item binnen dit verhaal.

WOONSITUATIE

2.1 Woonduur in de gemeente

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Aantal jaren dat ouderen gemiddeld in hun gemeente wonen	56,5	45,4	49,6

We zien dat de Herenthoutse ouderen gemiddeld langer in de gemeente wonen dan in Vlaanderen en de provincie Antwerpen.

Dit is te verklaren door dat Herenthout een plattelandsgemeente is met veel groen en aangenaam om te wonen.

2.2 Ouderdom van de woning

Onderzoek heeft geleerd dat oudere woningen vaak onaangepast zijn aan de noden en behoeften van ouderen.

Bovendien zijn dergelijke woningen vaker aan renovatie toe en duurder in onderhoud en verwarming dan huisvesting van recentere datum.

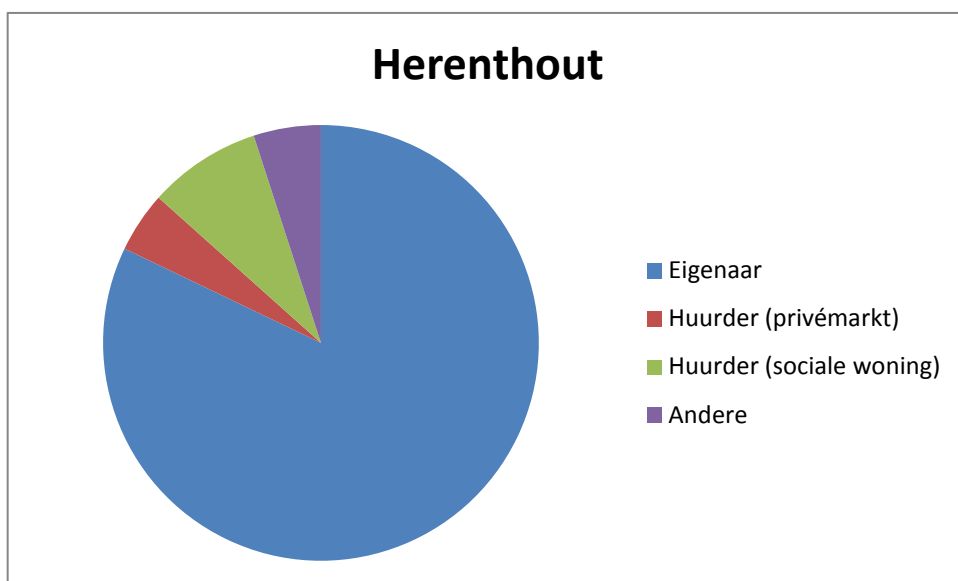
	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Gemiddelde ouderdom van de woning in jaren	44,5	41,2	45,3

We zien hier toch wel een verschil tussen Herenthout/Vlaanderen en de provincie Antwerpen.

Opmerkelijk is dat de woningen in Herenthout en Vlaanderen ouder zijn, terwijl in de provincie Antwerpen de ouderen in jongere woningen wonen.

2.3 Eigendomstitel van de woning

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Eigenaar	82,2%	83,8%	81,2%
Huurder (privémarkt)	4,5%	9,9%	9%
Huurder (sociale woning)	8,4%	2,5%	5%
Andere	5%	3,8%	4,8%

Algemeen kunnen we stellen dat de ouderen in ruime mate eigenaar zijn van hun woning. Het cijfer voor Herenthout is vergelijkbaar met dit van Vlaanderen en de provincie Antwerpen.

Een groter verschil zit er tussen de cijfers huren op de privémarkt en het huren van een sociale woning. In Herenthout huren veel meer ouderen een sociale woning dan in de rest van Vlaanderen en de provincie Antwerpen, terwijl er in Vlaanderen en de provincie Antwerpen meer gehuurd wordt op de privémarkt.

Het hoge cijfer voor Herenthout is te verklaren doordat de sociale bouwmaatschappij "Zonnige Kempen" een sterk woningaanbod heeft in Herenthout.

2.4 Huidige woonvorm

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Zelfstandig	93,15%	96,40%	95,40%
Inwonend bij kinderen	3,30%	1,50%	2,30%
Andere	3,55%	2,10%	2,40%

Algemeen kunnen we stellen dat het merendeel van de ondervraagde ouderen zelfstandig thuis woont.

Er zijn kleine verschillen tussen Herenthout en de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

Bij vorige generaties ouderen was het normaal dat zij inwoonden bij hun kinderen. Rekening houdende met voorliggende cijfers, is deze samenlevingsvorm drastisch gedaald. We merken wel dat deze manier van samenleven in Herenthout meer voorkomt dan in de rest van Vlaanderen. Mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat Herenthout een plattelandsgemeente is. Andere mogelijke verklaring is de grotere mantelzorg in Herenthout. Mogelijks beslissen meer kinderen om voor hun ouders te zorgen door hen ook in huis te nemen.

Het cijfer van andere woonvormen wordt voor Herenthout volledig ingevuld met "individueel (aangepaste) woonvormen voor ouderen". Verklaring hiervoor is de uitgebreide aanwezigheid van aangepaste, betaalbare woningen van de sociale verhuurmaatschappij Zonnige Kempen in Herenthout.

Bij deze tabel moeten we ook opmerken dat enkel de thuiswonende ouderen geïnterviewd werden. Ouderen die in het WZC verblijven, zijn niet opgenomen in de steekproef.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Eéngesinswoning	85,79%	80,30%	84,00%
Appartement	6,85%	15,80%	11,00%
Studio	0,51%	0,40%	0,40%

Eéngesinswoningen zijn de populairste woonvorm. Voor Herenthout is deze manier van wonen iets populairder dan voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

T.o.v. Vlaanderen en de provincie Antwerpen wonen veel minder mensen in een appartement. Het aantal ouderen dat in een studio woont, is verwaarloosbaar klein. In een kleine plattelandsgemeente zoals Herenthout is het aanbod appartementen of studio's natuurlijk ook kleiner dan in grotere gemeenten of steden.

2.5 Onaangepastheid van de woning

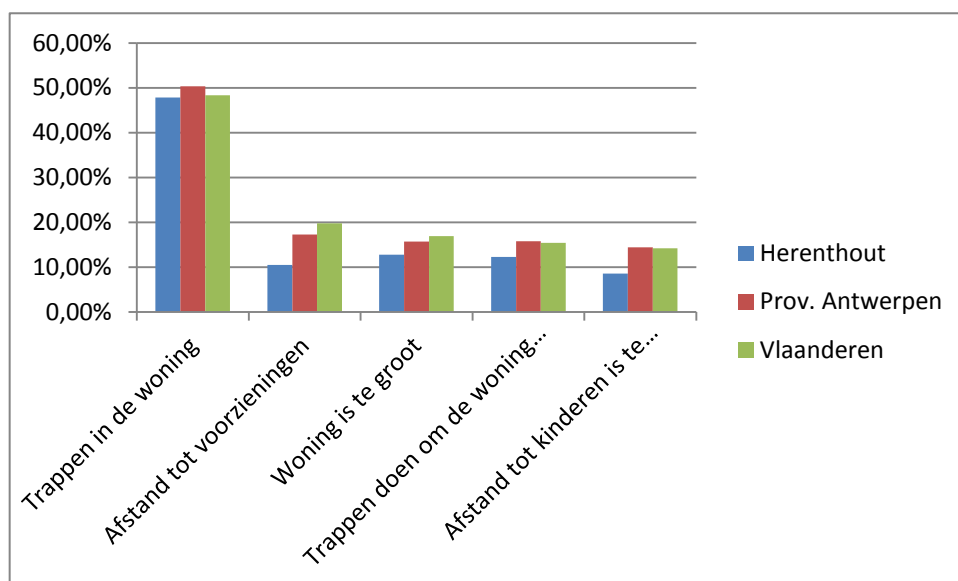
In dit onderdeel geven we een top vijf weer van de belangrijkste factoren die ervoor zorgen dat de woning van ouderen in meerdere of mindere mate onaangepast is aan een potentiële zorg- of mobiliteitsproblematiek.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Trappen in de woning	47,80%	50,30%	48,30%
Afstand tot voorzieningen	10,50%	17,30%	19,80%
Woning is te groot	12,80%	15,70%	16,90%
Trappen doen om de woning te betreden	12,30%	15,80%	15,40%
Afstand tot kinderen is te groot	8,60%	14,40%	14,20%

Ongeveer 50% van de ondervraagde ouderen geven aan dat zij trappen moeten doen in de woning. Op hogere leeftijd kan dit voor heel wat problemen zorgen. Dit cijfer is vergelijkbaar voor Herenthout en de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

De afstand tot noodzakelijke voorzieningen zoals kruidenierswinkel, bakkers of banken is vaak niet in overeenstemming met de behoeften van de ouderen. Toch scoort Herenthout hier beduidend beter dan de rest van de provincie Antwerpen en Vlaanderen. Een verklaring hiervoor is wellicht dat Herenthout een kleine plattelandsgemeente is waarbij de voorzieningen dicht bij mekaar in het centrum gelegen zijn.

Bijna 13% geeft aan dat hun woning te groot is, wat problemen kan opleveren bij onderhoud en verwarming. Opmerkelijk is ook dat heel wat ouderen hun woning liever wat dichterbij de kinderen gelegen zien. Deze cijfers zijn voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen nog hoger dan voor Herenthout. Misschien dat de kinderen van de Herenthoutse ouderen dichterbij huis wonen?

2.6 Voorzieningen in de woning

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Bad/Douche	98,31%	98,80%	96,80%
Centrale verwarming	80,92%	90,20%	81,10%
Toilet	97,83%	98,60%	96,20%
Telefoon	92,75%	97,50%	96,50%
Rookdetector	23,67%	20,00%	23,10%

Algemeen zien we dat de meeste woningen van ouderen over het elementaire basiscomfort beschikken. Woningen zijn vaak voorzien van een ingerichte badkamer en het toilet bevindt zich meestal in de woning.

Het cijfer voor wat de centrale verwarming betreft is voor Herenthout en Vlaanderen beduidend lager dan voor de provincie Antwerpen. Wellicht is hiervoor een verklaring te zoeken dat er nog heel wat oude woningen zijn waarbij mensen een andere bron van verwarming hebben zoals bv. een kachel of een stoof.

De telefoon is overal vrij goed ingeburgerd.

Opmerkelijk is dat de aanwezigheid van een rookmelder, die levensreddend kan zijn, veel minder aanwezig is in de woning. Ondertussen zijn er vanuit de gemeente initiatieven genomen om meer woningen te voorzien van rookmelders. Een volgende campagne kan zich misschien richten naar de 60-plussers gezien meer dan 3 op 4 ouderen geen rookmelder in huis heeft.

2.7 Verhuizen

We stelden de 60-plusser de vraag of zij de afgelopen 10 jaar verhuisd zijn.

Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
11,41%	15,00%	15,00%

Voor Herenthout blijkt dat mensen minder verhuisd zijn de afgelopen 10 jaar dan in de rest van de provincie Antwerpen en Vlaanderen. Dit is ook niet verwonderlijk gezien uit voorgaande cijfers blijkt dat Herenthoutenaren ook langer dan het Vlaamse en het Antwerpse gemiddelde in hun eigen gemeente wonen.

2.8 Reden om te verhuizen

Hier geven we de belangrijkste redenen aan waarom mensen de afgelopen tien jaar verhuisd zijn.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Aantrekkelijke omgeving	44,19%	31,00%	35,80%
Gezondheidsproblemen	37,21%	14,50%	26,60%
Huisvestingsproblemen	32,56%	16,20%	23,00%
Aanwezigheid voorzieningen	27,91%	15,50%	17,40%
Niet afh. worden van de kinderen	23,26%	11,90%	16,60%
Financiële problemen	23,26%	?	?

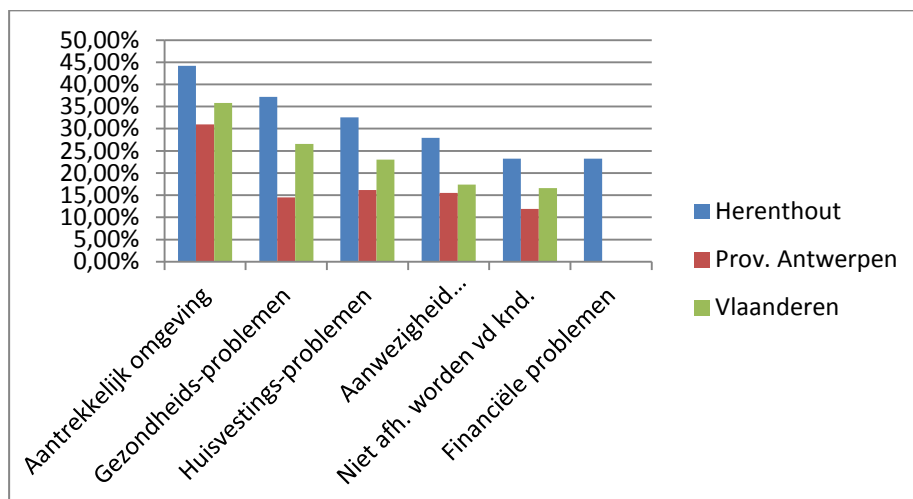
Bijna 45% van de ondervraagden die de laatste 10 jaar verhuisd zijn, zijn verhuisd naar een omgeving die zij aantrekkelijker vinden. Het is opmerkelijk dat de Herenthoutse ouderen dit vaker aangeven dan de ouderen in de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

Toch blijkt bij 37% van de ouderen dat gezondheidsproblemen de aanleiding waren om te verhuizen. Hier valt de lage score van de provincie Antwerpen op. Ook huisvestingsproblemen spelen een belangrijke rol. Ongeveer 33% van de Herenthoutse ouderen verhuizen omdat hun huisvestingssituatie niet meer voldoet aan hun behoeften.

Omdat voor hen noodzakelijke voorzieningen ontbreken in de directe woonomgeving besluiten de Herenthoutse ouderen, meer dan in de provincie Antwerpen en Vlaanderen, om een nieuwe woonomgeving op te zoeken.

23% van de ondervraagden zijn verhuisd naar een andere woning omdat zij niet afhankelijk willen worden van de kinderen. Zij verhuizen m.a.w. naar een woning die beter aangepast is aan hun noden, zodat ze langer zelfstandig kunnen blijven functioneren.

Ook financiële problemen zijn een oorzaak dat Herenthoutse ouderen verhuizen naar een andere, meer betaalbare woning. Van de ouderen die de laatste 10 jaar verhuisd zijn, heeft bijna 1 op 4 ouderen een financiële beweegreden.

2.9 Intentie om te verhuizen

33% van de ouderen die de afgelopen 10 jaar verhuisd zijn, zijn verhuisd wegens huisvestingsproblemen.

In het volgende deel gaan we na welke huisvestingsalternatieven ouderen aanvaardbaar vinden.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Woning laten zoals ze is	55,20%	65,90%	64,40%
Woning aanpassen aan behoeften	21,30%	26,60%	26,10%
Verhuizen naar een aangepaste woonvorm	7,10%	9,50%	8,70%
Verhuizen naar WZC	4,30%	4,80%	4,40%
Verhuizen naar een bejaardenwoning	6,50%	6,60%	6,70%
Inwonen bij kinderen	4,80%	4,00%	4,60%
Samenwonen met aantal ouderen	6,20%	5,70%	5,50%
Zelfstandig thuis wonen	57,90%	64,80%	59,00%
Verhuizen naar een serviceflat	15,90%	16,90%	15,50%

Net zoals in de provincie Antwerpen en Vlaanderen blijken de Herenthoutse ouderen weinig geneigd om hun huisvestingssituatie te veranderen.

55% van de ondervraagden wil niets aan de woning veranderen. Voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen ligt dit cijfer zelfs nog 10% hoger. Toch stellen we vast dat 21% van de Herenthoutse ouderen de woning wil laten aanpassen aan hun behoeften (als ze voldoende financiële middelen hebben). Woningaanpassing en ergotherapeutisch advies kan een aanbod zijn dat beantwoordt aan de behoeften van de ouderen.

Net zoals in de provincie Antwerpen en Vlaanderen verkiezen de Herenthoutse ouderen om zelfstandig thuis te blijven wonen.

Een serviceflat is voor 16% van de ouderen een optie, terwijl een verhuis naar een WZC niet op echt veel bijval kan rekenen.

Inwonen bij de kinderen, een woonvorm die ooit populair was, is voor de meeste ouderen geen alternatief.

BUURT

2.10 Kenmerken van de buurt

In onderstaande tabel geven we een top 5 van de buurtkenmerken of problemen waarmee ouderen in hun buurt geconfronteerd worden.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Te druk verkeer	49,20%	36,20%	39,50%
Weinig kennissen/familie/vrienden	19,40%	24,30%	23,20%
Te weinig voorzieningen	14,20%	19,80%	22,10%
Lawaaihinder	25,00%	19,20%	19,60%
Enkel ouderen	17,80%	14,80%	18,70%

Bijna de helft van de Herenthoutse ouderen klagen de verkeersdrukke in hun directe woonomgeving aan. De Herenthoutse ouderen hebben hier blijkbaar meer last van dan de ouderen in de provincie Antwerpen en Vlaanderen. Dit kan natuurlijk met de ligging te maken hebben. De opritten van de E 313 in de buurt van Herenthout zorgen voor heel wat zwaar verkeer door de gemeente met de nodige verkeers- en lawaaihinder tot gevolg.

Het gemis van kinderen, familie of vrienden is voor de Herenthoutse oudere minder een probleem dan voor de ouderen in de provincie Antwerpen en Vlaanderen. Dit is te verklaren doordat Herenthout een kleine gemeente is waar de mensen mekaar nog kennen en doordat de kinderen ook meer in de buurt blijven wonen. Uit andere cijfers blijkt ook dat ouderen gemiddeld al langer in de gemeente wonen zodat zij ook een steviger sociaal netwerk hebben gevormd.

Meer dan in de provincie Antwerpen en in Vlaanderen ondervinden de Herenthoutse ouderen lawaaihinder in hun buurt. Dit is te verklaren door de verkeersdrukke die ouderen ook als probleem ervaren in hun woonomgeving.

Opvallend is het cijfer "enkel ouderen in de buurt". Dit cijfer is ook opmerkelijk voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen. Dat er te veel jongeren in de buurt wonen, wordt dan weer het minst vaak aangehaald. Slechts 4,2% van de Herenthoutse ouderen is daarmee akkoord. Met andere woorden ouderen blijken eerder ontevreden over het aantal ouderen in hun buurt dan over de aanwezigheid van jongeren.

2.11 Buurtvoorzieningen

In dit onderdeel bespreken we welke voorzieningen volgens ouderen onvoldoende aanwezig zijn in de buurt. In onderstaande tabel geven we de top 5.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Rustbanken	35,40%	38,30%	39,20%
Openbare toiletten	41,70%	46,00%	43,40%
Openbaar vervoer	29,70%	22,50%	26,40%
Bushalte	28,20%	22,60%	25,50%
Zwembad	32,10%	27,70%	29,30%

We stellen vast dat openbare toiletten, rustbanken en een zwembad het vaakst gemist worden.

Het ontbreken van rustbanken en openbare toiletten belemmert de basismobiliteit van ouderen. Het ontbreken van een zwembad is eerder een verrassing maar volgt wel, net als bij de rustbanken en de openbare toiletten, de Vlaamse en Antwerpse tendens.

18% van de Herenthoutse ouderen vinden dat het dienstencentrum onvoldoende aanwezig is in hun wijk. Met dit cijfer scoort Herenthout beter dan de provincie Antwerpen en Vlaanderen waar respectievelijk 26,5% en 27,6% vindt dat het dienstencentrum te weinig aanwezig is. Dit is te verklaren doordat het Lokaal Dienstencentrum Huis Driane centraal gelegen is in Herenthout, de werking gekend is en heel wat ouderen bereikt.

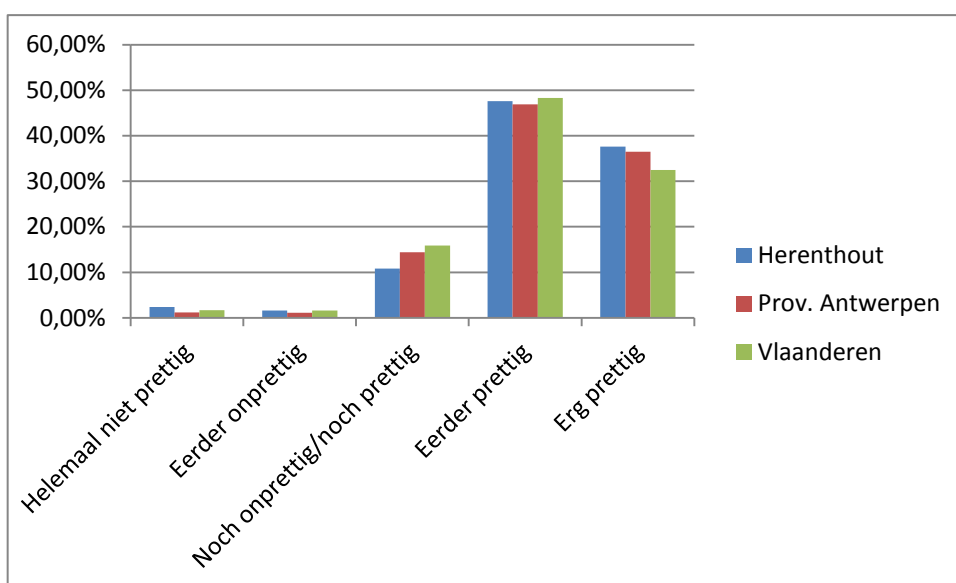
2.12 Hoe vaak komt men 's avonds op straat

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Nooit	33,58%	31,90%	36,20%
1x per maand of minder	7,96%	12,00%	10,90%
Enkele keren per maand	15,42%	20,30%	16,60%
1x per week	8,21%	9,60%	8,80%
Enkele keren per week of meer	34,83%	26,20%	27,50%

Ruim 1/3 van de 60-plussers komt 's avonds nooit op straat, terwijl ongeveer hetzelfde aantal 's avonds dikwijls op straat komt. Het cijfer voor dit laatste is opvallend hoger voor Herenthout dan voor de Provincie Antwerpen en Vlaanderen. We denken dan ook dat dit te maken heeft met de mobiliteit van de ouderen eerder dan met een onveiligheidsgevoel.

2.13 Prettig om in de wijk te wonen

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Helemaal niet prettig	2,40%	1,20%	1,70%
Eerder onprettig	1,60%	1,10%	1,60%
Noch onprettig/noch prettig	10,80%	14,40%	15,90%
Eerder prettig	47,60%	46,90%	48,30%
Erg prettig	37,60%	36,50%	32,50%

Over het algemeen kunnen we stellen dat de Herenthoutse 60-plussers graag in hun wijk wonen.

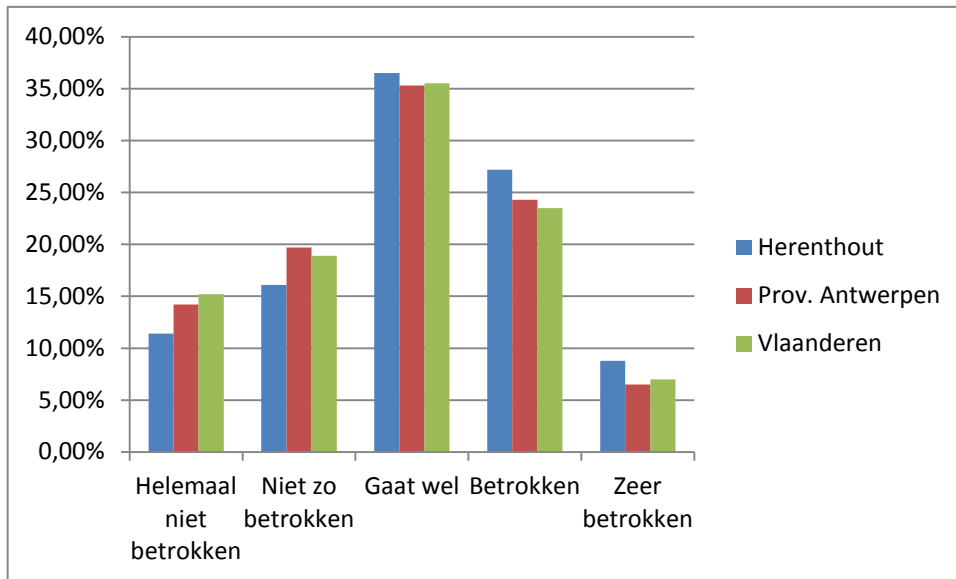
De cijfers voor Herenthout zijn vergelijkbaar met deze voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

2.14 Buurtbetrokkenheid

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Helemaal niet betrokken	11,40%	14,20%	15,20%
Niet zo betrokken	16,10%	19,70%	18,90%
Gaat wel	36,50%	35,30%	35,50%
Betrokken	27,20%	24,30%	23,50%
Zeer betrokken	8,80%	6,50%	7,00%

Bekijken we deze tabel dan zien we dat ongeveer 1/4 van de Herenthoutse ouderen zich niet betrokken voelt bij wat zich in de buurt afspeelt. Voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen is dit ongeveer 1/3. 36% van de Herenthoutse 60-plussers voelt zich betrokken tot sterk betrokken bij de buurt. Dit ligt beduidend hoger dan de cijfers voor

de provincie Antwerpen (30,8%) en Vlaanderen (30,5%). Het feit dat ouderen al lang in de gemeente wonen, toch wel wat vrienden en kennissen in de buurt hebben, kan deze cijfers verklaren.

2.15 Organisatie evenementen voor 60-plussers in de buurt

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Ruim onvoldoende	8,30%	7,60%	8,60%
Onvoldoende	22,30%	16,00%	18,70%
Gaat wel	34,10%	41,40%	40,60%
Voldoende	28,40%	28,50%	26,00%
Ruim voldoende	6,30%	6,40%	6,10%

Ongeveer één derde van de ouderen in Herenthout vindt dat er voldoende georganiseerd wordt in de buurt. Dit cijfer is vergelijkbaar voor de provincie Antwerpen en voor Vlaanderen.

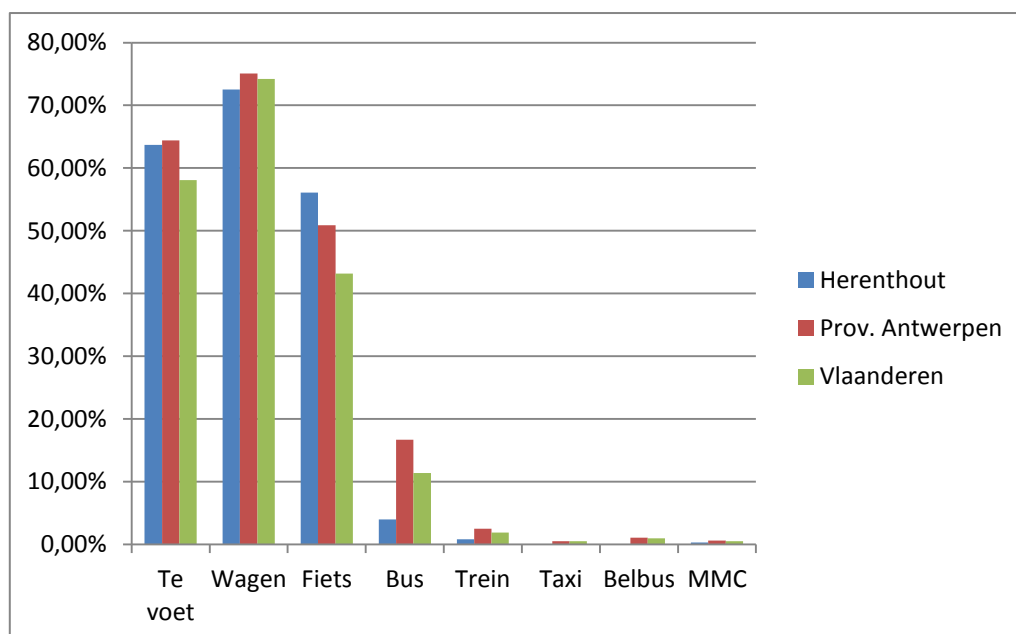
In Herenthout vindt meer dan één vierde van de ouderen dat er onvoldoende georganiseerd wordt voor de 60-plussers in de buurt. Voor Vlaanderen is dit ongeveer één vierde en voor de provincie Antwerpen is dit zelfs minder dan één vierde. Zijn er te weinig activiteiten of bereiken de activiteiten de ouderen niet? Een aandachtspunt voor de toekomst.

MOBILITEIT

2.16 Hoe verplaatsen ouderen zich

In deze tabel geven we het percentage weer van hoe de ouderen zich dagelijks of meerdere keren per week verplaatsen.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Te voet	63,70%	64,40%	58,10%
Wagen	72,50%	75,10%	74,20%
Fiets	56,10%	50,90%	43,20%
Bus	4,00%	16,70%	11,40%
Trein	0,80%	2,50%	1,90%
Taxi	0,00%	0,50%	0,50%
Belbus	0,00%	1,10%	1,00%
MMC	0,30%	0,60%	0,50%

We stellen vast dat de meeste ouderen nog steeds de wagen gebruiken om zich te verplaatsen. In Herenthout maakt maar liefst 42,8% van de ouderen bijna dagelijks gebruik van de auto. We merken dat dit cijfer voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen nog hoger ligt.

In Herenthout verplaatst de 60-plusser zich ook vrij veel te voet. Dit stemt ongeveer overeen met het cijfer van de provincie Antwerpen en ligt toch wel wat hoger dan het Vlaamse cijfer. De Herenthoutse 60-plusser fietst meer. Binnen een kleine gemeente is natuurlijk ook alles veel beter bereikbaar per fiets dan in een grotere gemeente of stad.

We merken dat er een groot verschil is in het gebruik van het openbaar vervoer in Herenthout t.o.v. de provincie Antwerpen en Vlaanderen. In Herenthout wordt er weinig gebruik gemaakt van de bus. Wellicht heeft dit te maken met het aanbod van het openbaar vervoer in Herenthout dat beperkt is.

De andere verplaatsingsmogelijkheden in Herenthout worden weinig tot niet gebruikt. We merken op dat de mindermobielen centrale in Herenthout wordt aangeboden vanuit het Lokaal Dienstencentrum Huis Driane, maar dat relatief weinig 60-plussers hier gebruik van maken. 97,5% van de Herenthoutse 60-plussers geven aan hier nooit gebruik van te maken.

Ligt dit misschien aan het feit dat te weinig ouderen weten dat onze gemeente een MMC heeft en/of de werking er niet van kennen? Dit is een aandachtspunt.

2.17 Vervoersproblemen

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Nooit	65,80%	69,50%	71,00%
Zelden	19,70%	18,30%	16,40%
Soms	9,40%	8,70%	8,70%
Vaak	5,10%	3,50%	3,80%

We merken op dat 14,5% van de 60-plussers in Herenthout soms tot vaak vervoersproblemen hebben. Dit cijfer ligt beduidend hoger dan in de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

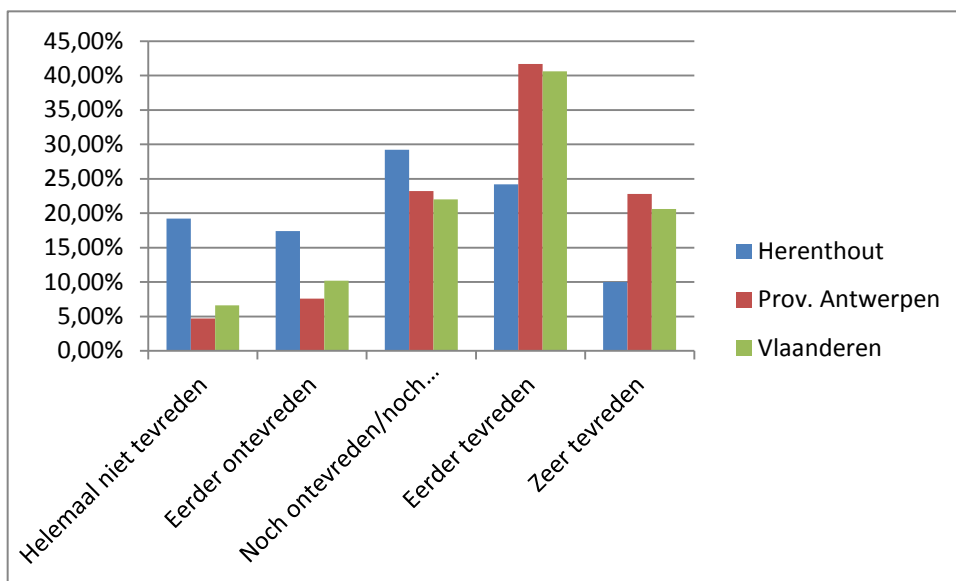
Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn het beperkte aanbod van het openbaar vervoer in Herenthout en het eventueel minder bekend zijn van de mindermobielen centrale.

2.18 Tevredenheid aanbod openbaar vervoer

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Helemaal niet tevreden	19,20%	4,70%	6,60%
Eerder ontevreden	17,40%	7,60%	10,20%
Noch ontevreden/noch tevreden	29,20%	23,20%	22,00%
Eerder tevreden	24,20%	41,70%	40,60%
Zeer tevreden	10,00%	22,80%	20,60%

Bijna 37% van de Herenthoutse 60-plussers zijn niet tevreden over het aanbod van het openbaar vervoer. Dit cijfer wijkt sterk af van de cijfers van de provincie Antwerpen en Vlaanderen. Zij zijn in veel grotere mate tevreden over het openbaar vervoer.

Zij scoren respectievelijk 64,5% en 61,2% op tevredenheid terwijl voor Herenthout slechts 34,2% van de ouderen tevreden is.

Het streven naar een sterker aanbod van openbaar vervoer is een aandachtspunt voor de verdere uitwerking van het lokaal ouderenbeleid.

2.19 Verkeersonveiligheid

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Nooit	42,60%	41,60%	44,40%
Zelden	23,50%	25,20%	24,60%
Soms	24,50%	24,60%	23,10%
Vaak	9,40%	8,60%	7,90%

33,9% van de ouderen in Herenthout krijgt soms tot vaak met verkeersonveiligheid te maken. Dit cijfer is vergelijkbaar met de provincie Antwerpen. In Vlaanderen scoort men met 31% iets beter.

2.20 Tevredenheid over het gemeentelijk verkeersveiligheidsbeleid

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Helemaal niet tevreden	7,10%	8,20%	7,80%
Eerder ontevreden	12,20%	14,50%	14,10%
Noch ontevreden/noch tevreden	31,50%	32,30%	30,20%
Eerder tevreden	36,30%	33,80%	36,90%
Zeer tevreden	12,90%	11,30%	11,10%

Bijna de helft van de ouderen in Herenthout geeft aan tevreden tot zeer tevreden te zijn over het gemeentelijk verkeersveiligheidsbeleid. Ouderen lopen niet over van enthousiasme want slechts 12,9% is zeer tevreden. Voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen is dit cijfer nog iets minder.

Ongeveer een 30% van de Herenthoutse ouderen heeft geen uitgesproken mening over het verkeersveiligheidsbeleid van de gemeente. Dit cijfer is vergelijkbaar voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

12,2% is ontevreden en ongeveer 7% is helemaal niet tevreden. Hierin scoort Herenthout iets beter dan voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen waar de cijfers over de ontevredenheid iets hoger liggen

Deel 3: Gezondheid, zorg en hulpverlening

In dit deel behandelen we verschillende indicatoren die te maken hebben met gezondheid, zorg en hulpverlening. We willen nagaan hoe gezond de oudere zichzelf inschat en in weke mate hij hulp krijgt.

GEZONDHEID

3.1 Objectieve gezondheid

Volgende tabel geeft het aantal ouderen weer dat langer dan 3 maanden een beperking heeft bij het uitvoeren van bepaalde activiteiten.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Minder inspannende activiteiten (boodschappen dragen,...)	32,33%	27,00%	26,10%
ADL activiteiten (eten, aankleden, douchen, een bad nemen, naar het toilet gaan)	18,62%	16,60%	11,70%
Huishoudelijke karweitjes	22,94%	20,10%	22,94%

We stellen vast dat bijna één derde van de Herenthoutse ouderen beperkingen ervaart bij het uitvoeren van minder inspannende activiteiten. Dit cijfer ligt beduidend hoger dan voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen. Dit kan te maken hebben met het aanbod van organisaties dat minder inspannende activiteiten mee ondersteunt (bijvoorbeeld een boodschappendienst, ...). In steden is dit aanbod groter en is de afstand naar professionele organisaties toe misschien kleiner.

De activiteiten van het dagelijks leven (ADL) vormen voor 18,62% van de ouderen al langer dan 3 maanden een probleem. Dit cijfer ligt hoger dan voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

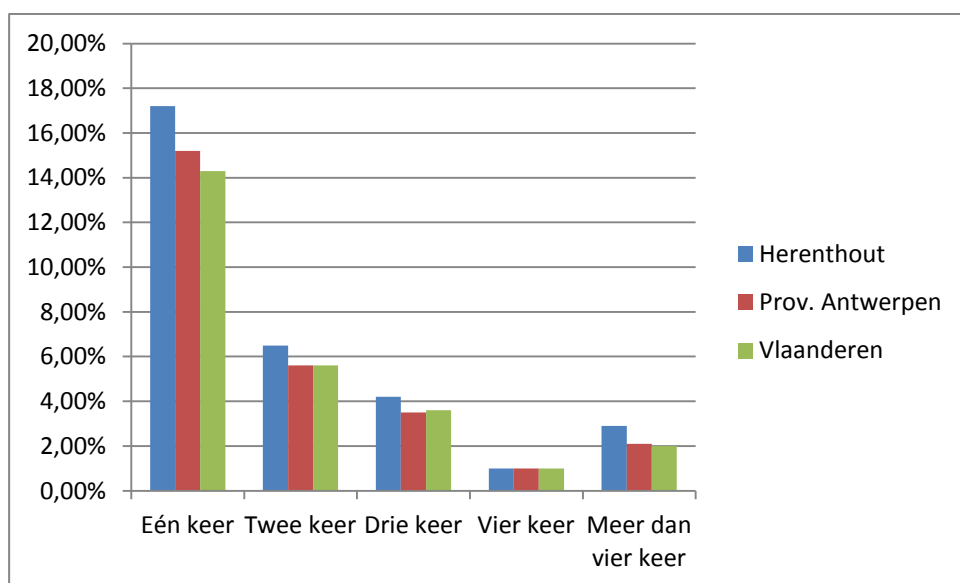
3.2 Frequentie van vallen

Gezondheids- en mobiliteitsproblemen, samen met een onaangepaste huisvesting, verhogen de kans op vallen bij ouderen. Vallen en valpreventie (o.a. VIP-project vanuit het LDC Huis Driane) krijgen dan ook meer en meer aandacht.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Eén keer	17,20%	15,20%	14,30%
Twee keer	6,50%	5,60%	5,60%
Drie keer	4,20%	3,50%	3,60%
Vier keer	1,00%	1,00%	1,00%
Meer dan vier keer	2,90%	2,10%	2,00%

We merken op dat 17,2% van de Herenthoutse ouderen minstens één keer per jaar valt. Dit cijfer ligt hoger dan voor de provincie Antwerpen en voor Vlaanderen.

Exact 1,0% van de Herenthoutse ouderen valt 4 keer per jaar. Dit cijfer is hetzelfde voor de provincie Antwerpen als voor Vlaanderen. 2,9% van de ouderen valt zelfs meer dan 4 keer per jaar. Dit cijfer ligt voor Herenthout iets hoger in vergelijking met de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

HULPVERLENING

In dit deel willen we nagaan hoe het gesteld is met het hulpverleningsnetwerk, waarvoor men hulp ontvangt, van wie men hulp ontvangt en in welke mate men tevreden is over de ontvangen hulp.

3.3 Hulpnetwerk

Aan ouderen werd de vraag gesteld op wie zij een beroep zouden kunnen doen voor hulp in geval dat nodig zou zijn.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Echtgen(o)te	59,10%	64,20%	61,50%
Dochter	57,80%	48,30%	54,00%
Zoon	51,80%	41,90%	47,40%
Schoondochter	40,10%	30,10%	35,40%
Schoonzoon	36,30%	29,30%	33,80%
Kleinkind	35,70%	26,00%	29,60%
Zus/broer	31,20%	26,80%	31,60%
Ander familielid	19,80%	15,70%	20,70%
Buur	38,00%	38,60%	41,20%
Vriend/kennis	34,50%	38,00%	37,20%
Niemand	2,10%	2,70%	2,00%

Ouderen denken vooral een beroep te kunnen doen op hun partner in geval zij hulp nodig zouden hebben. Voor Herenthout ligt dit cijfer wel lager dan voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

De Herenthoutse ouderen zullen in geval ze hulp nodig hebben meer dan in de provincie Antwerpen en in Vlaanderen een beroep doen op zoon of dochter. Voorgaande cijfers doen vermoeden dat de Herenthoutse ouderen nog meer in de buurt van hun kinderen wonen. Dit verklaart mogelijks het verschil met de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

Opmerkelijk is dat ouderen meer hulp verwachten van hun buur dan van hun schoonzoon of van vrienden en kennissen. Voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen is dit ook het geval. Terwijl de Herenthoutse ouderen toch ook meer beroep doen op hun schoondochter is dit niet het geval in de provincie Antwerpen en in Vlaanderen.

Kleinkinderen, broers, zussen en andere familieleden vervolledigen het potentiële netwerk van hulpverleners. Voor Herenthout zien we hier dat men meer beroep doet op de kleinkinderen dan in de provincie Antwerpen en in Vlaanderen. Ook hier, net als bij beroep doen op kinderen of schoonkinderen, kan het wonen in de buurt van de kinderen een verklarende rol spelen.

Ongeveer 2,0% van de ouderen verwacht van niemand hulp te krijgen. Dit cijfer is vergelijkbaar voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

3.4 Zorgafhankelijkheid

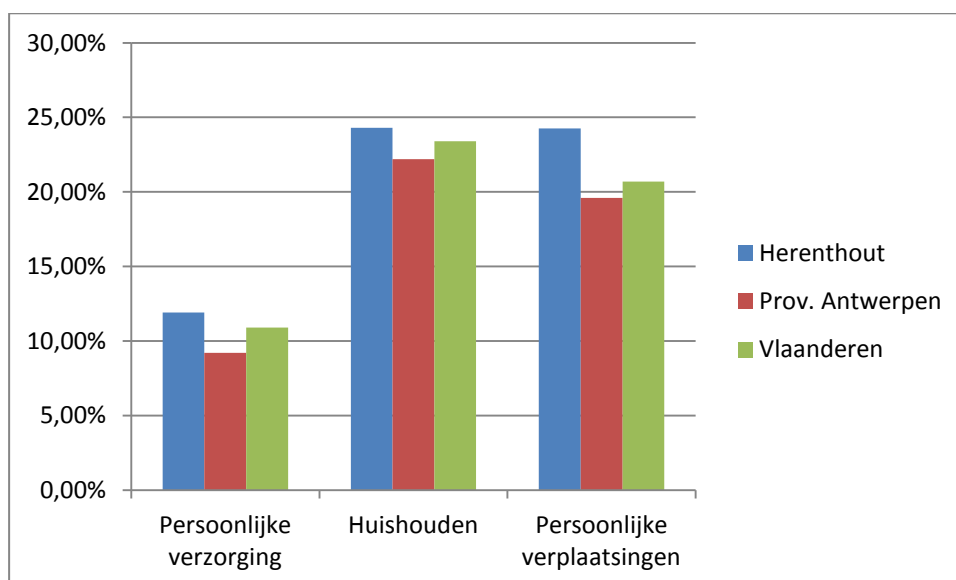
	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Persoonlijke verzorging	11,90%	9,20%	10,90%
Huishouden	24,30%	22,20%	23,40%
Persoonlijke verplaatsingen	24,25%	19,60%	20,70%

We stellen vast dat ongeveer één vierde van de Herenthoutse ouderen hulp nodig heeft in het huishouden. De ouderen in de provincie Antwerpen en Vlaanderen zijn wat het huishouden betreft iets minder zorgafhankelijk.

Eén vierde van de ouderen in Herenthout heeft ook hulp nodig voor de persoonlijke verplaatsingen terwijl voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen slechts één op vijf hier problemen bij ondervindt. De aanwezigheid van aangepast vervoer ligt in grotere steden natuurlijk ook hoger dan in een kleine plattelandsgemeente zoals Herenthout. Ook het openbaar vervoer kan niet het aanbod bieden om persoonlijke verplaatsingen wat gemakkelijker te maken.

Ten slotte zien we dat bijna 12% hulp nodig heeft voor zijn/haar persoonlijke verzorging. Ook hier liggen de cijfers voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen wat lager.

Als we de cijfers doortrekken naar het Herenthouts ouderenbeleid willen we streven naar een goed uitgebouwd aanbod van thuiszorgdiensten en de verdere uitbouw van onze mindermobielen centrale.

3.5 Hulpverleners

3.5.1 Mantelzorgers

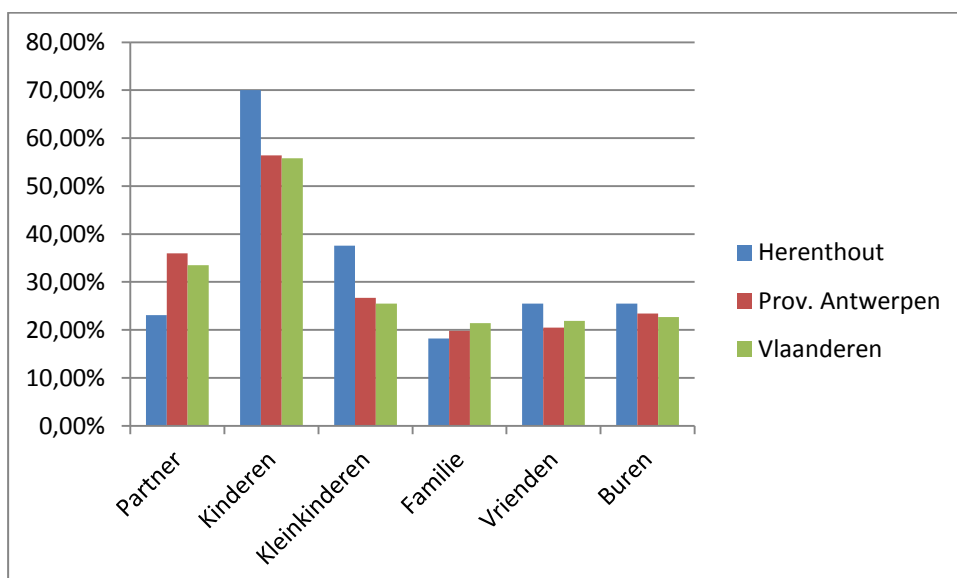
In onderstaande tabel geven we een overzicht in welke mate ouderen hulp ontvangen van mantelzorgers.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Partner	23,09%	36,00%	33,50%
Kinderen	70,00%	56,40%	55,80%
Kleinkinderen	37,60%	26,70%	25,50%
Familie	18,20%	19,80%	21,40%
Vrienden	25,50%	20,50%	21,90%
Buren	25,50%	23,40%	22,70%

Algemeen zien we dat kinderen de belangrijkste zorgverstrekkers zijn. Ook partners en kleinkinderen blijken belangrijke zorgverstrekkers te zijn, al worden de partners minder vernoemd. Er is een opmerkelijk verschil tussen Herenthout en de provincie Antwerpen/Vlaanderen voor wat betreft de kinderen en kleinkinderen als mantelzorger. Bijna 40% van de Herenthoutse ouderen ontvangt hulp van de kleinkinderen, 70% van de kinderen. Vermoedelijk wonen de (klein)kinderen van heel wat ouderen nog in de buurt zodat de mantelzorg ook via de (klein)kinderen kan verlopen, meer dan in andere gemeenten.

De hulp van familie, vrienden en buren kan ook niet over het hoofd gezien worden.

Eerder hebben we gezegd dat ouderen langer zelfstandig thuis blijven wonen. Dit is vaak mogelijk dankzij het netwerk van mantelzorgers waar ouderen kunnen op terug vallen. Aandachtspunt hierbij is de ondersteuning van de mantelzorgers. Naar het Herenthoutse ouderenbeleid toe is het belangrijk voor ogen te houden dat de Herenthoutse mantelzorgers een diverse groep is. Waar op andere plaatsen vooral de partners en de kinderen mantelzorger zijn, zijn dit voor Herenthout de kinderen en de kleinkinderen.

3.5.2. *Professionele hulp*

In welke mate ouderen hulp ontvangen van professionele hulpverleners wordt hierna weergegeven.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Huisarts	39,10%	30,40%	32,50%
Thuisverpleging	33,60%	23,00%	28,80%
Gezinszorg	18,20%	13,30%	13,80%
Poetsdienst	45,50%	35,70%	39,00%
Warme Maaltijden	8,20%	9,30%	9,20%
Oppashulp	1,80%	3,30%	4,80%
Boodschappendienst	4,50%	2,80%	3,10%
Klusjesdienst	13,60%	4,50%	6,50%
LDC	11,80%	4,70%	3,40%
Gemeente	5,50%	1,40%	1,80%
Mindermobielen centrale	2,70%	4,50%	3,70%
Dagopvang/Kortopvang	1,80%	0,90%	1,00%

Het gebruik van professionele hulp hangt natuurlijk sterk af van het aanbod dat in de gemeente aanwezig is.

De Herenthoutse ouderen krijgen vooral hulp van de huisarts, thuisverpleging en poetsdienst en in mindere mate van de gezinszorg. Toch zien we dat er in Herenthout meer gebruik wordt gemaakt van gezinszorg dan in de provincie Antwerpen en Vlaanderen. Een mogelijke verklaring hiervoor is het ruime aanbod van thuiszorg in Herenthout.

De andere professionele dienstverleningen komen in mindere mate voor en hierin merken we verschillen tussen Herenthout en de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

Opvallend is dat ouderen in Herenthout meer gebruik maken van het lokaal dienstencentrum en de klusjesdienst dan in de provincie Antwerpen en in Vlaanderen. Verklaring hiervoor is dat het lokaal dienstencentrum gekend is door ouderen en dat zij er ook gebruik van maken. Andere verklaring is natuurlijk dat nog niet in elke gemeente een lokaal dienstencentrum aanwezig is.

3.5.3 *Tekort aan zorg*

Van de ouderen die aangeven dat ze hulpbehoevend zijn en van niemand hulp krijgen, geven we hierna het overzicht.

Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
10,00%	16,30%	10,60%

Eén op 10 geeft aan geen hulp te ontvangen, terwijl men dit wel nodig heeft. Dit percentage is vergelijkbaar met Vlaanderen, maar ligt beduidend hoger in de provincie Antwerpen.

Mogelijke verklaring hiervoor is dat ouderen voldoende kunnen terug vallen op mantelzorgers en er een ruim aanbod is van professionele hulpverlening.

3.6 Tevredenheid over de hulp

3.6.1. Mantelzorgers

		Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Partner	Ontevreden	6,90%	3,50%	3,70%
	Tevreden	89,70%	93,90%	94,40%
Kinderen	Ontevreden	8,00%	3,30%	3,80%
	Tevreden	88,00%	97,50%	98,10%
Kleinkinderen	Ontevreden	2,70%	3,50%	3,40%
	Tevreden	94,60%	89,80%	91,20%
Familie	Ontevreden	0,0%	3,4%	4,7%
	Tevreden	100%	89,2%	84,1%
Vrienden	Ontevreden	0,0%	1,1%	3,2%
	Tevreden	100%	88,5%	86,0%
Buren	Ontevreden	0,0%	3,7%	3,9%
	Tevreden	93,8%	88,5%	85,5%

We kunnen stellen dat ouderen in Herenthout in ruime mate tevreden zijn over de mantelzorg. Dit is ook zo in de provincie Antwerpen en in Vlaanderen.

Opvallend is dat men het meest tevreden is over de hulp van familie en vrienden. Hier zien we een score van 100%. Opmerkelijk is dat de tevredenheid over deze hulp hoger scoort dan de tevredenheid over de hulp aangeboden door de rest van de familie (partner, (klein)kinderen). Toch wordt de hulp van de partner, (klein)kinderen erg geapprecieerd.

Misschien hebben de ouderen meer verwachtingen naar de partner en de kinderen toe zodat de ontevredenheid ook sneller zal optreden?

3.6.2. Professionele hulp

Over de tevredenheid van de professionele hulp, kunnen we zeer weinig zeggen omdat zeer weinig mensen deze vraag hebben beantwoord.

De weinige mensen die toch geantwoord hebben op de vraag of zij tevreden zijn over de professionele hulp hebben geantwoord dat zij zeer tevreden zijn.

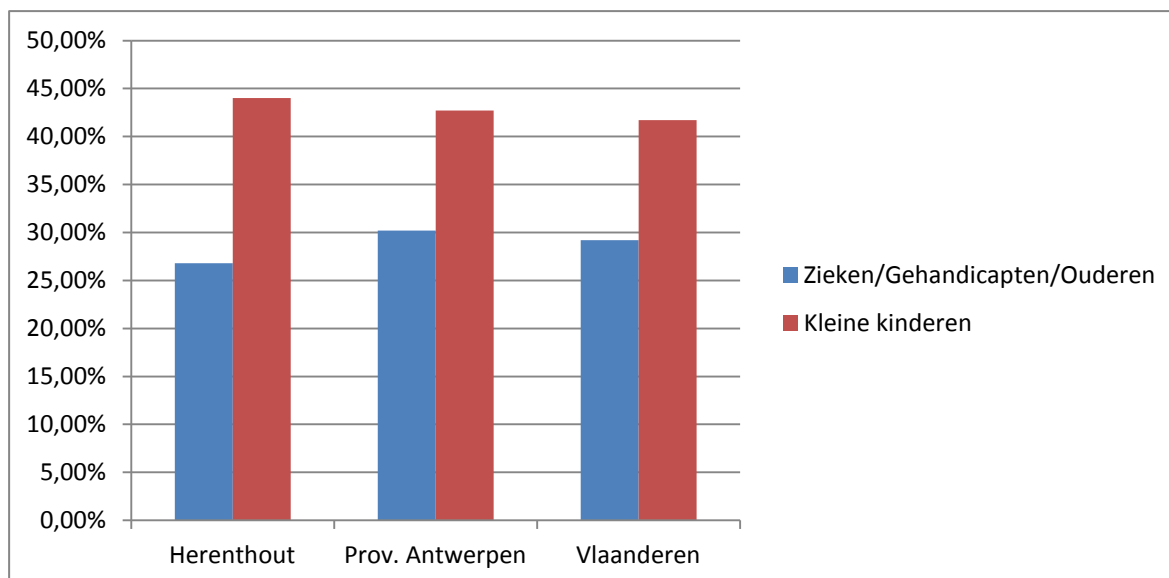
Als we de tevredenheid van de verschillende diensten echt willen meten, organiseren we beter een tevredenheidsmeting bij de gebruikers van deze diensten.

3.7 Ouderen als mantelzorger

Ouderen zijn vaak ook zelf zorgverlener. Zij kunnen instaan voor hulp aan zieken, gehandicapten en ouderen of vangen kleine kinderen op. In welke mate ouderen in Herenthout deze informele rollen opnemen, gaan we na in het volgende deel.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Zieken/Gehandicapten/Ouderen	26,80%	30,20%	29,20%
Kleine kinderen	44,00%	42,70%	41,70%

Ouderen nemen heel wat informele rollen op. Zo stellen we vast dat meer dan één vierde van de Herenthoutse ouderen hulpbehoevende mensen helpt en bijna de helft van de Herenthoutse ouderen kleine kinderen opvangt.

Deel 4: Welbevinden

In dit vierde deel behandelen we het welbevinden van ouderen. We geven hier zowel indicatoren van persoonlijke als maatschappelijk welbevinden weer.

Dit deel valt uiteen in vier grote hoofdstukken: sociale contacten, psychisch welbevinden, onveiligheidsgevoel en ouderdomsbeeld.

SOCIALE CONTACTEN

Eenzaamheid wordt gedefinieerd als een situatie die als onplezierig en ongewenst wordt ervaren door een gebrek aan (kwaliteitsvolle) sociale contacten. Het is het gevoel dat je alleen bent, dat je geïsoleerd bent van 'de anderen'. Tal van factoren (o.a. lichamelijke gezondheid, sociale vaardigheden, levensgebeurtenissen, buurt,...) hangen samen met eenzaamheid. Deze staan in relaties die men nu heeft en deze die men zou wensen. Wanneer hierin een onevenwicht is, ontstaat eenzaamheid (De Jong Gierveld & Van Tilburg, 1999).

Algemeen wordt aangenomen dat het belang van sociale netwerken voor het welbevinden zeer groot is. Ouderen die hechte banden hebben met betekenisvolle anderen en uit deze relaties steun putten, hebben een grotere zelfwaardering en voelen zich beter.

Eenzaamheid komt onder mensen van alle leeftijden voor, maar vaak heerst er het idee dat ouderen veel eenzamer zijn dan anderen. Verouderen wordt vaak gelijkgesteld aan eenzaam worden. Deze beeldvorming berust echter vaak op vooroordelen.

4.1 Omvang van het sociale netwerk

4.1.1. Ouderen die minstens wekelijks contact hebben met

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
(Schoon)kinderen	83,30%	84,80%	85,40%
Kleinkinderen	68,00%	70,00%	72,70%
Broers/zussen	35,40%	26,40%	31,90%
Ouders	14,40%	27,10%	25,80%
Andere familie	20,70%	15,90%	18,50%
Vrienden/kennissen	47,60%	45,10%	45,40%
Buren/wijk	49,20%	48,10%	51,50%

Bijna 85% van de Herenthoutse ouderen heeft wekelijks contact met kinderen en schoonkinderen. Dit cijfer is vergelijkbaar met de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

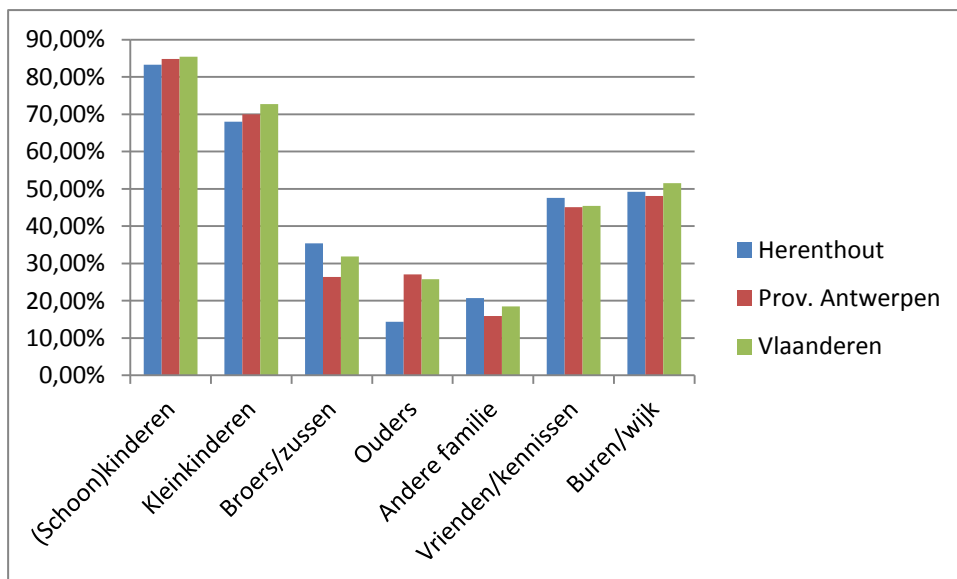
Met de kleinkinderen heeft 68% wekelijks contact. Voor de provincie Antwerpen is dit 70% en de voor Vlaanderen is dit zelfs bijna 73%. Toch weten we uit voorgaande cijfers dat deze kleinkinderen beduidend meer mantelzorg bieden dan het gemiddelde in de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

Op de derde plaats zien we dat ouderen in Herenthout het vaakst contact hebben met buren en mensen uit de wijk. Dit is ook zo voor de provincie Antwerpen en voor Vlaanderen.

Op vlak van vrienden en kennissen zien we dat 47,6% van de ouderen in Herenthout er minimaal wekelijks contact mee heeft. Voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen ligt dit cijfer iets lager.

Onze Herenthoutse ouderen hebben in mindere mate contact met hun broers/zussen, ouders en andere familieleden. 35,4% van de ouderen hebben nog wekelijks contact met zijn/haar broers en zussen. In de provincie Antwerpen is dit maar 26,4% in Vlaanderen is dit 31,9%. Slechts 14,4% van de ouderen wiens ouders (of één van beide) nog in leven zijn, heeft nog wekelijks contact met hen. In de provincie Antwerpen en Vlaanderen ligt dit cijfer beduidend hoger.

Algemeen kunnen we stellen dat een grote meerderheid van de Herenthoutse ouderen regelmatig contact onderhoudt met allerlei mensen. Op de eerste plaats zijn er veel contacten met kinderen, schoonkinderen en kleinkinderen. Na het eigen gezin hebben ouderen veruit het vaakst contact met buren, mensen uit de wijk en vrienden en kennissen. De onmiddellijke nabijheid van dit sociale netwerk speelt ongetwijfeld een grote rol bij het ouder worden en is daarenboven een groot voordeel op vlak van sociale steun.

4.1.2. Aantal contacten met (schoon)kinderen

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Nooit	6,50%	2,40%	2,20%
Minder dan 1x per maand	2,40%	3,90%	3,80%
Maandelijks	3,80%	8,80%	8,60%
1 à 2x per week	31,90%	45,00%	42,20%
(Bijna)dagelijks	51,40%	39,90%	43,20%

Het merendeel van de Herenthoutse ouderen heeft wekelijks of dagelijks contact met de kinderen of schoonkinderen. We merken dat de Herenthoutse ouderen het vaakst dagelijks contact hebben met (schoon)kinderen. Met 51,4% scoort Herenthout beduidend hoger dan de provincie Antwerpen en Vlaanderen. Zoals eerder gezegd is dit misschien te verklaren doordat kinderen dicht bij huis wonen.

4.1.3. Aantal contacten met burens of mensen uit de wijk

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Nooit	18,70%	14,60%	13,90%
Minder dan 1x per maand	16,30%	19,90%	18,70%
Maandelijks	15,70%	17,40%	15,90%
1 à 2x per week	33,50%	32,30%	32,50%
(Bijna)dagelijks	15,70%	15,70%	19,00%

We zagen dat de Herenthoutse ouderen na kinderen en kleinkinderen veel contact hadden met hun burens of andere mensen uit de wijk. 15,7% van de ouderen hebben bijna dagelijks contact met hun burens of mensen uit de wijk. Dit cijfer is gelijk voor de provincie Antwerpen. In Vlaanderen hebben de ouderen meer frequent contact met hun burens en mensen uit de wijk.

Bijna 19% van de ouderen in Herenthout heeft nooit contact met burens of mensen uit de wijk. Dit cijfers ligt beduidend hoger dan het cijfer voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen. Respectievelijk scoren zij hier 14,6% en 13,9%.

4.2 Eenzaamheid

In dit deel bekijken we in welke mate de Herenthoutse ouderen ernstige eenzaamheidsgevoelens ervaren.

4.2.1. Eenzaamheidsgevoelens

17% van de Herenthoutse ouderen ervaart serieuze eenzaamheidsgevoelens. Voor de provincie Antwerpen ligt dit cijfer op 18,5% en voor Vlaanderen is dit 18%.

Verouderen wordt vaak gezien als eenzaam worden. Dat berust echter vaak op vooroordelen en onwetendheid eerder dan op feiten. Uit deze cijfers blijkt dat het overgrote deel (meer dan 80%) van de Herenthoutse ouderen geen tot matige eenzaamheidsgevoelens ervaart.

Toch blijft vereenzaming en eenzaamheid een reëel probleem en een uitdaging voor de komende jaren. 80% heeft dan wel geen eenzaamheidsgevoelens, bijna 20% heeft dit wel. Eén op vijf ouderen voelt zich dus eenzaam. Een cijfer waar het Herenthoutse ouderenbeleid niet mag aan voorbij gaan en initiatieven zal rond nemen.

4.2.2. Vriendschap

Om te peilen naar vriendschap onder ouderen werd volgende stelling voorgelegd aan de 60-plussers: "Ik mis een echt goede vriend of vriendin".

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
(Helemaal) oneens	67,50%	65,70%	64,40%
Noch eens/ noch oneens	18,10%	18,70%	19,60%
(Helemaal) eens	14,40%	15,60%	16,00%

We merken dat 67,5% van de ouderen in Herenthout het oneens is met de stelling "ik mis een echt goede vriend of vriendin". Het cijfer voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen ligt iets lager.

14,4% van de Herenthoutse ouderen is het eens tot helemaal eens met deze stelling. Voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen ligt dit cijfer respectievelijk op 15,6% en 16%.

4.2.3. Steun

De volgende stelling werd voorgelegd aan de 60-plussers: "Er is altijd wel iemand in mijn omgeving bij wie ik met mijn dagelijkse probleempjes terecht kan".

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
(Helemaal) oneens	20,10%	17,40%	17,70%
Noch eens/ noch oneens	13,00%	15,70%	15,80%
(Helemaal) eens	66,90%	66,80%	66,50%

Bijna 67% van de ouderen in Herenthout antwoordde dat er altijd wel iemand is in hun omgeving op wie ze beroep kunnen doen voor hun dagelijkse problemen. Dit cijfer is vergelijkbaar voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

4.2.4. In de steek gelaten voelen

Het volgende item werd voorgelegd aan de 60-plusser: "Ik voel mij in de steek gelaten".

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
(Helemaal) oneens	76,30%	77,10%	76,70%
Noch eens/ noch oneens	15,10%	14,50%	14,50%
(Helemaal) eens	8,60%	8,40%	8,80%

Hoewel het overgrote deel van de ouderen in Herenthout nl. 76,3% zich niet in de steek gelaten voelt, is 8,6% van de Herenthoutse ouderen dat wel. Deze cijfers zijn vergelijkbaar voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

De opstart van het eenzaamheidsproject in het najaar van 2011 waarin er o.a. gewerkt zal worden rond de uitwerking van een huiskamerproject, organisatie aangepaste vervoersdienst, uitbouw luisterbib en bibliotheek aan huis, opstart telefoonster/-cirkel,... kan een mogelijke oplossing bieden/zijn voor die mensen die te kampen hebben met eenzaamheid.

PSYCHISCH WELBEVINDEN

4.3 Geestelijke gezondheid

Voor onderstaande tabel hebben we het percentage ouderen genomen dat meer dan gewoonlijk en opvallend meer dan gewoonlijk geantwoord heeft dat zij mentale problemen hebben:

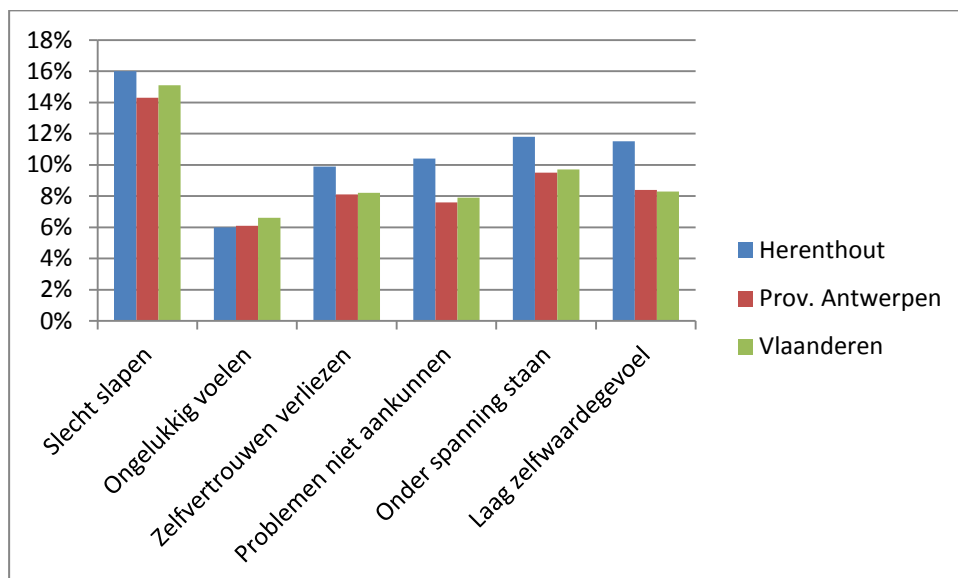
	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Slecht slapen	16,00%	14,30%	15,10%
Ongelukkig voelen	6,00%	6,10%	6,60%
Zelfvertrouwen verliezen	9,90%	8,10%	8,20%
Problemen niet aankunnen	10,40%	7,60%	7,90%
Onder spanning staan	11,80%	9,50%	9,70%
Laag zelfwaardegevoel	11,50%	8,40%	8,30%

Als we de verschillende items naast elkaar leggen, zien we dat de Herenthoutse ouderen de laatste tijd vooral meer last hebben van slaapproblemen. Voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen is dit, hetzij in iets mindere mate, ook het geval.

Beduidend meer ouderen in Herenthout hebben problemen met onder spanning staan, hun zelfwaardegevoel, problemen aankunnen en hun zelfvertrouwen.

In het algemeen kunnen we stellen dat de ouderen in Herenthout zich minder goed in hun vel voelen dan in de provincie Antwerpen en Vlaanderen. Een uitdaging voor het lokaal bestuur om ouderen zo te ondersteunen dat men zich beter in zijn vel voelt.

Initiatieven vanuit bijvoorbeeld het lokaal dienstencentrum kunnen een ondersteuning naar de ouderen toe betekenen.

4.4 Mental Health Inventory: Algemeen

In de vragenlijst van het ouderenbehoeftenonderzoek zijn 4 items van deze schaal opgenomen. De 4 vragen van de Mental Health Inventory verwijzen naar bredere gevoelens van psychisch onwelbevinden zoals verveling, lusteloosheid, nervositeit en somberheid. De items die bevroegd worden zijn:

1. Ik voel me de laatste tijd vaak nerveus.
2. Ik voel mij de laatste tijd kalm en rustig.
3. Ik voel mij de laatste tijd neerslachtig en somber.
4. Ik voel mij de laatste tijd zo somber dat niets mij kan opvrolijken.

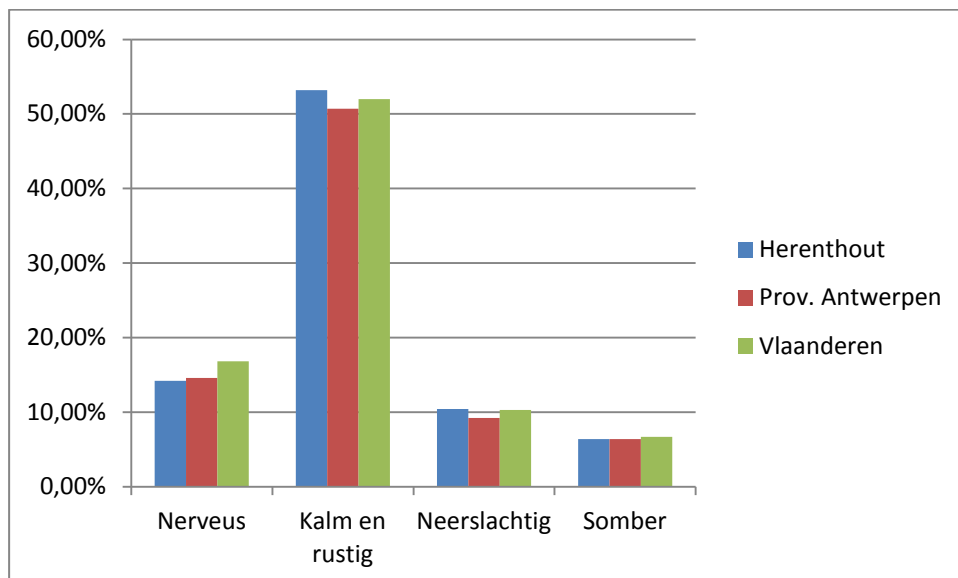
In onderstaande tabel geven we het percentage ouderen weer dat het met de stelling eens en helemaal eens was.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Nerveus	14,20%	14,60%	16,80%
Kalm en rustig	53,20%	50,70%	52,00%
Neerslachtig	10,40%	9,20%	10,30%
Somber	6,40%	6,40%	6,70%

53,2% van de ouderen in Herenthout voelt zich kalm en rustig. Dit is iets meer dan in de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

16,8% van de Vlaamse ouderen voelt zich de laatste tijd vaak nerveus. Voor de ouderen in de provincie Antwerpen en Herenthout ligt dit cijfer ruim 2% lager.

Iets meer dan 10% van de Herenthoutse ouderen voelt zich de laatste tijd neerslachtig en somber. Dit is vergelijkbaar met Vlaanderen en is iets meer dan in de provincie Antwerpen.

4.5 Affect Balance Scale: Algemeen

Uit de Affect Balance Scale werden twee negatief geformuleerde items gekozen:

1. Ik voelde mij onlangs helemaal van slag omdat ik kritiek kreeg.
2. De laatste tijd verveel ik me vaak.

In onderstaande tabel geven we het percentage ouderen weer dat het met de stelling eens en helemaal eens was.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Kritiek	5,40%	6,60%	6,60%
Verveling	9,90%	8,70%	9,00%

5,4% van de ouderen in Herenthout voelde zich onlangs van slag omdat zij kritiek kregen. Dit cijfer ligt lager dan in de provincie Antwerpen en Vlaanderen waar 6,6% van de ouderen het met deze stelling eens tot helemaal eens is.

Bij de tweede stelling geeft bijna 10% van de Herenthoutse ouderen aan dat zij zich de laatste tijd vervelen. Eerder werd gezegd dat de Herenthoutse ouderen zich niet altijd goed in hun vel voelen. Gevoelens van somberheid en neerslachtigheid zijn ouderen in Herenthout niet onbekend.

Mogelijke oplossingen hiervoor zijn:

- een aanbod van zinvolle vrijetijdsbesteding via LDC, lokale ouderenvereniging,...
- de mogelijkheid bieden aan ouderen om zich op een voor hun zinvolle manier (na hun pensioen) in te zetten bv. via vrijwilligerswerk,...

ONVEILIGHEIDSGEVOELENS

4.6 Te onveilig om op straat te komen

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
(Helemaal) oneens	36,60%	31,00%	29,80%
Noch eens/noch oneens	25,80%	26,40%	24,40%
(Helemaal) eens	37,70%	42,60%	45,80%

We kunnen stellen dat de ouderen in Herenthout het minst vaak akkoord gaan met de stelling dat het vandaag de dag te onveilig is om op straat te komen. Respectievelijk 37,7% tegenover 42,6% in de provincie Antwerpen en 45,8% in Vlaanderen. De eigenheid van een plattelandsgemeente met daarbij de veelheid aan sociale contacten kan hiervan een verklaring zijn.

4.7 Te onveilig op straat voor kinderen

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
(Helemaal) oneens	22,40%	20,30%	17,80%
Noch eens/noch oneens	16,20%	19,20%	16,80%
(Helemaal) eens	61,50%	60,50%	65,40%

Algemeen kunnen we stellen dat onze Herenthoutse 60-plussers het veel onveiliger vinden voor kinderen om op straat te komen dan voor zichzelf. Deze tendens zien we ook terug in de provincie Antwerpen en Vlaanderen. Voor de provincie Antwerpen 60,5% ligt het cijfer iets lager dan voor Herenthout 61,5%. Voor Vlaanderen 65,4% ligt het cijfer zelfs bijna 5% hoger dan voor Herenthout.

4.8 Niet meer buiten durven komen omdat ik schrik heb overvallen en bestolen te worden

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
(Helemaal) oneens	50,40%	50,00%	49,50%
Noch eens/noch oneens	27,40%	26,90%	26,60%
(Helemaal) eens	22,10%	23,20%	23,90%

22,1% van de Herenthoutse 60-plussers antwoordden dat ze nog weinig buiten komen omdat ze schrik hebben overvallen of bestolen te worden. Voor Vlaanderen zien we dat 24% van de ouderen niet meer buitenkomt omdat men schrik heeft van overvallen of bestolen te worden, voor de provincie Antwerpen is dit 23,2 %.

Opmerkelijk is dat ongeveer 50% van de Herenthoutse ouderen het oneens is met deze stelling. Dit cijfer is vergelijkbaar voor de provincie Antwerpen en Vlaanderen. Het is dus een misvatting dat de meeste ouderen binnen blijven omwille van dit

onveiligheidsgevoel. Vermoedelijk zal het binnen blijven eerder te maken hebben met de verplaatsingsmogelijkheden dan met onveiligheidsgevoelens.

4.9 Angst voor roof, diefstal of inbraak in de woning

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Nooit	34,80%	31,40%	35,60%
Zelden/soms	51,80%	57,10%	53,60%
Vaak	13,50%	11,50%	10,80%

34,8% van de Herenthoutse ouderen ervaart nooit angst voor roof, diefstal of inbraak in de woning. Vlaanderen voelt zich het meest veilig want hier geeft 35,6% aan van geen angst te hebben voor roof, diefstal of inbraak. In de provincie Antwerpen geeft 31,4% aan om hiervoor geen angst te hebben.

Wanneer we kijken naar de ouderen die aangeven zich vaak angstig te voelen zien we dat Herenthout vooraan staat met 13,5%.

De infosessies "senioren en veiligheid" die in 2011 georganiseerd werden vanuit de politiezone Neteland zijn een goede aanzet geweest om de ouderen te informeren rond veiligheid. Toch blijven al deze cijfers een belangrijk aandachtspunt!

Deel 5: Maatschappelijke participatie

We beginnen dit laatste deel met een hoofdstuk over het verenigingsleven.

Na het verenigingsleven bekijken we het vrijwilligerswerk van ouderen.

Het derde hoofdstuk handelt over cultuurparticipatie.

Na de cultuurparticipatie zoomen we in op de politieke participatie.

Het vijfde en laatste hoofdstuk van dit deel handelt over het mediagebruik van ouderen.

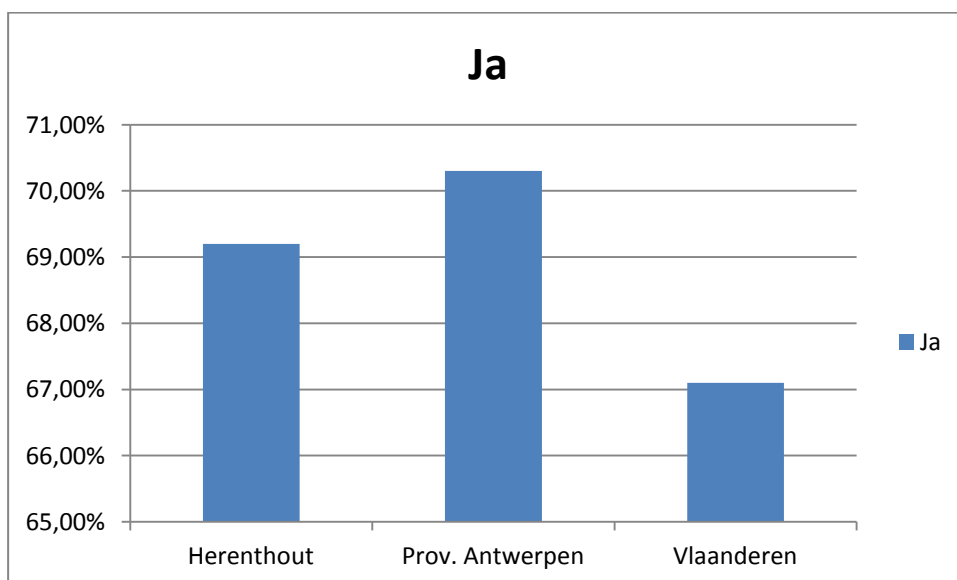
PARTICIPATIE AAN HET VERENIGINGSLEVEN

5.1 Lidmaatschap verenigingen

Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
69,20%	70,30%	67,10%

Bijna 70% van de Herenthoutse ouderen is lid van een vereniging. In de provincie Antwerpen is een vergelijkbaar cijfer. Hier is 70,3% van de ouderen lid van een vereniging.

Dit wil toch wel zeggen dat Herenthout, zoals in het verleden al gezegd werd, een goed uitgebouwd verenigingsleven heeft waaraan heel wat ouderen deelnemen.

5.2 Kennis van bestaan ouderenvereniging

In het ouderenbehoefteonderzoek werd de vraag gesteld of ouderen al dan niet weten dat er een ouderenvereniging bestaat in hun gemeente.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Ja	94,30%	88,00%	86,70%

94,3% van de Herenthoutse ouderen weet dat er een ouderenvereniging is in de gemeente. Dit impliceert natuurlijk dat er nog altijd een kleine 6% van de ouderen niet afweet van hun bestaan.

Dit cijfer ligt voor Herenthout beduidend hoger dan voor de provincie Antwerpen 88,0% en Vlaanderen 86,7%.

Een mogelijke verklaring hiervoor is dat Herenthout een kleine gemeente is waar slechts één ouderenvereniging is nl. OKRA. Aangezien Herenthout een kleine gemeente is, is het wel gemakkelijker om een zicht te hebben over het aanbod naar ouderen toe. In grotere gemeenten is de afstand tussen de ouderen en de verenigingen mogelijk wat groter.

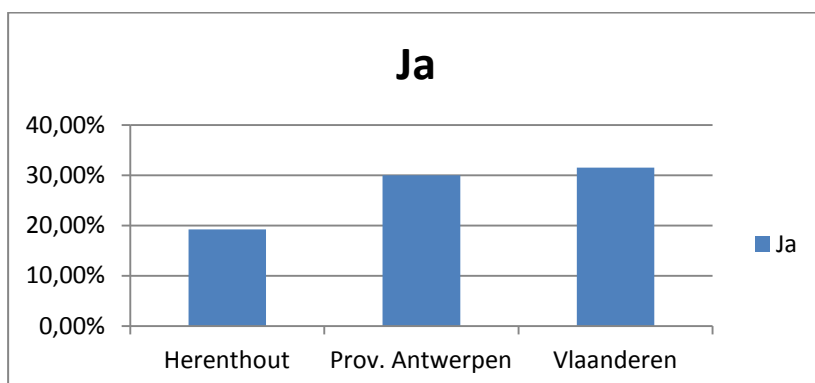
5.3 Lidmaatschap ouderenvereniging

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Ja	19,20%	30,00%	31,50%

In de provincie Antwerpen en Vlaanderen is de participatiegraad op vlak van ouderenverenigingen het grootst. Respectievelijk gaat het hier over 30% en 31,5%, terwijl we in Herenthout spreken over 19,2% van ouderen die lid zijn. Dit is een opmerkelijk verschil.

Dit lagere cijfer kan te verklaren zijn door allerlei redenen o.a. ouderen vullen op een andere manier hun vrijetijdsbesteding in, ze voelen zich nog te jong om aan te sluiten, nemen de zorg voor ouders of kleinkinderen op zich, werden niet gevraagd, activiteiten aanbod spreekt niet aan, groot aanbod van andere verenigingen, ...

Een andere mogelijke verklaring kan zijn dat er in Herenthout slechts één ouderenvereniging is, terwijl er op andere plaatsen vaak meerdere ouderenverenigingen zijn.

5.4 Rekruteringspotentieel ouderenvereniging

Aan de ouderen werd de vraag gesteld: "Verwacht u in de komende jaren lid te worden van de vereniging voor ouderen?"

De percentages van 'misschien ja' en 'ja' worden in onderstaande tabel samen genomen.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Ja	31,80%	36,10%	35,50%

Van de Herenthoutse ouderen die nog geen lid zijn van de ouderenvereniging verwacht 31,8% dat ze in de komende jaren wel zullen toetreden. In de provincie Antwerpen en in Vlaanderen loopt dit percentage respectievelijk op tot 36,1% en 35,5%.

VRIJWILLIGERSWERK

Er zijn zeer uiteenlopende vormen van vrijwilligerswerk: een handje helpen in het huishouden van een zieke buur, zieken bezoeken, zich inzetten voor kansarmen, meewerken in de cafetaria van het woonzorgcentrum, les geven in het dienstencentrum, ...

Vrijwillig is echter geen synoniem voor vrijblijvend. Vrijwilligerswerk veronderstelt een zeker engagement en continuïteit. Ouderen moeten dan ook goed gemotiveerd worden om zich in te zetten voor de samenleving. Belangrijk hierbij is de ouderen individueel aan te spreken en daarbij de nadruk te leggen op de ervaring en kennis die ouderen hebben, dit gebruiken en respecteren.

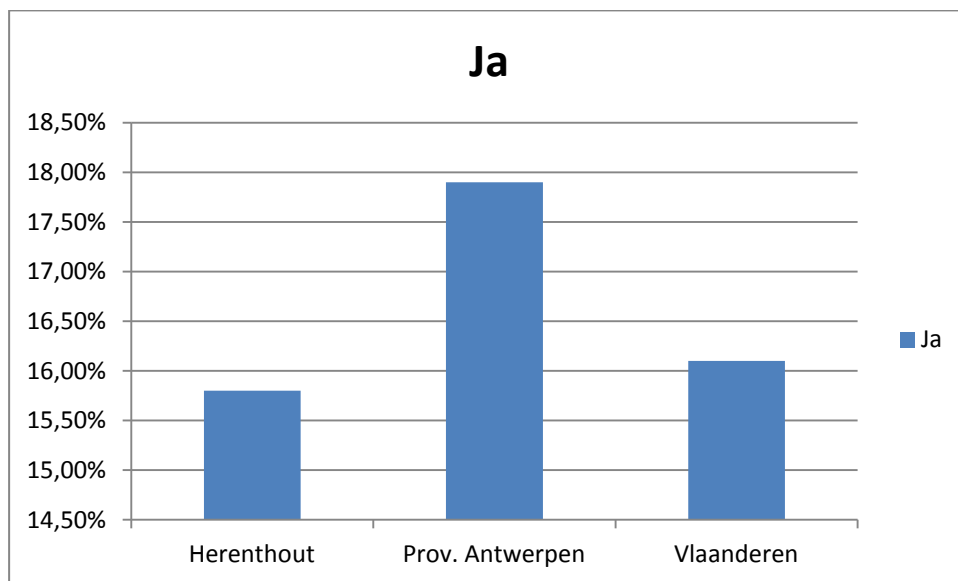
Voor veel ouderen leidt het wegvallen van betaalde arbeid tot een kleiner sociaal netwerk. Wanneer ze gepensioneerd zijn, hebben ouderen vaak veel vrijgekomen tijd, die op diverse manieren kan worden ingevuld. Bovendien stellen veel ouderen zelf dat ze nu een bijdrage willen leveren aan de lokale samenleving. Vaak is dit een motivatie om vrijwilligerswerk te gaan doen. Een onderzoek via het Steunpunt Gelijkekansenbeleid stelt echter dat het aantal oudere vrijwilligers niet in gelijke mate toeneemt als het totale aantal ouderen. De pensionering zou een sleutelmoment kunnen zijn om meer vrijwilligerswerk te verrichten, maar dat is het vooralsnog niet.

De Herenthoutse ouderen halen aan dat jong-senioren een identificatieprobleem hebben met organisaties die zich profileren naar ouderen en gepensioneerden. Daarnaast hebben ouderen zelf nog veel familiale 'verplichtingen' zoals de zorg voor eigen ouders, de opvang van de kleinkinderen en later zorg voor de partner.

5.5 Vrijwilligerswerk verrichten

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Ja	15,80%	17,90%	16,10%

In Herenthout zien we dat 15,8% van de ouderen vrijwilligerswerk verricht. Voor Vlaanderen is dit 16,1% en voor de provincie Antwerpen zelfs 17,9%. Dit bewijst dat een belangrijk deel van de ouderen, ook in Herenthout een kleine plattelandsgemeente, zich actief inzet voor anderen.

5.6 Rekruteringspotentieel vrijwilligerswerk

In onderstaande tabel geven we een overzicht van het aantal ouderen dat in de toekomst verwacht vrijwilligerswerk te verrichten.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Ja	17,40%	18,40%	16,40%

We merken dat in Herenthout 17,4% van de ouderen verwacht in de komende jaren vrijwilligerswerk te verrichten. Dit cijfer ligt 1% lager dan in de provincie Antwerpen en ligt zelf 1% hoger dan in Vlaanderen.

Mogelijke oplossingen/verbeteringen:

- opmaak/uitwerken van een vrijwilligersbehoefteplan
- gericht zoeken naar vrijwilligers via verschillende kanalen
- continue appreciatie van vrijwilligers o.a. door de organisatie van een vrijwilligersfeest

5.7 Redenen om toch of meer vrijwilligerswerk te verrichten

In het ouderenbehoefteonderzoek werd gepeild naar redenen of voorwaarden die ertoe zouden leiden dat ouderen toch of nog meer vrijwilligerswerk zouden verrichten.

Concreet werd aan hen de vraag voorgelegd: "Welke van volgende voorwaarden zouden u kunnen overtuigen toch of nog meer vrijwilligerswerk te doen?".

1. Wanneer ik meer erkenning krijg vanwege de overheid.
2. Als ik dat niet telkens moet aangeven aan de RVA.
3. Wanneer ik vergoed word voor onkosten (bv. verplaatsingen,...)
4. Wanneer er een vergoeding voorzien wordt.
5. Wanneer de organisatie mij verzekert voor mijn werk.

In de tabel kan u de percentages aflezen van respondenten die "ja" hebben geantwoord.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Meer erkenning	38,64%	16,50%	19,30%
Niet meer aangeven	50,00%	19,20%	22,50%
Onkostenvergoeding	38,64%	18,90%	21,60%
Vergoeding	27,27%	12,50%	14,40%
Verzekering	52,27%	26,40%	29,00%

Het afsluiten van een verzekering voor vrijwilligers wordt door de meeste ouderen in Herenthout aangegeven als de belangrijkste voorwaarde om meer vrijwilligerswerk te verrichten: 52,27% van de Herenthoutse ouderen zou daardoor kunnen overtuigd worden meer vrijwilligerswerk te verrichten. Dit cijfer is merkkelijk hoger dan in de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

Op de tweede plaats vraagt 50% van de Herenthoutse ouderen dat ze hun vrijwilligersactiviteiten niet telkens moeten aangeven aan de RVA. Op een derde gedeelde plaats merken we dat het voor de ouderen in Herenthout belangrijk is dat ze een onkostenvergoeding krijgen en meer erkenning voor hun inzet vanuit de overheid.

Mogelijke actie:

- ouderen correct en concreet informeren rond vrijwilligerswerk
- blijvende appreciatie voor het geleverde vrijwilligerswerk

CULTUURPARTICIPATIE

5.8 Cultuurparticipanten

In onderstaande tabel bekijken we hoeveel ouderen de afgelopen 12 maanden aan gelijk welke vorm minimum éénmaal hebben deelgenomen.

De vormen van cultuur die in het ouderenbehoeftenonderzoek bevroegd werden zijn:

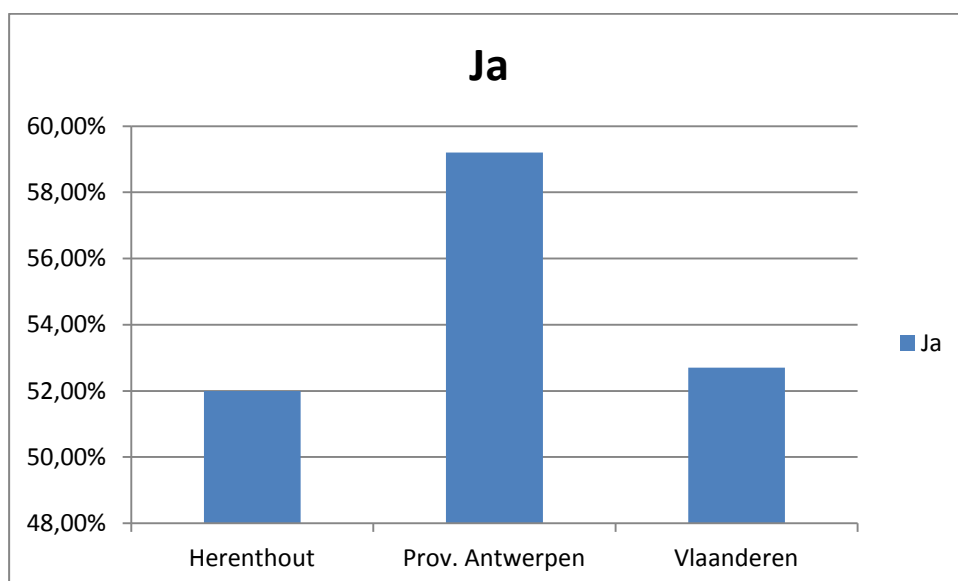
- Theater
- Dans
- Muziek
- Film
- Kunst

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Ja	52,00%	59,20%	52,70%

We merken dat 52% van de Herenthoutse 60-plussers het afgelopen jaar minimaal één maal aan cultuur heeft deelgenomen. Iets meer dan de helft van de ouderen in Herenthout is dus cultuurparticipant. Dit cijfer is vergelijkbaar met Vlaanderen. Voor de provincie Antwerpen heeft bijna 60% van de ouderen minstens éénmaal deelgenomen aan cultuur de afgelopen 12 maanden.

Opmerkelijk is het cijfer voor Herenthout. De Herenthoutse 60-plussers vinden zowel hun weg binnen als buiten de gemeente naar culturele evenementen.

Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat er toch wel een ruim aanbod is van culturele evenementen, dat deze duidelijk zijn voor de ouderen en dat zij ook in de mogelijkheid (mobiel) zijn om deze bij te wonen. Het hogere cijfer voor de provincie Antwerpen is misschien te verklaren door de aanwezigheid van culturele centra in enkele van de ondervraagde gemeenten.

POLITIEKE PARTICIPATIE

In dit deel geven we cijfers over de tevredenheid over gemeentelijke diensten, OCMW-diensten, politie, cultuur en sport, gemeentelijke infrastructuur en de huisvuilophaling en containerpark.

5.9 Tevredenheid gemeentelijke dienstverlening

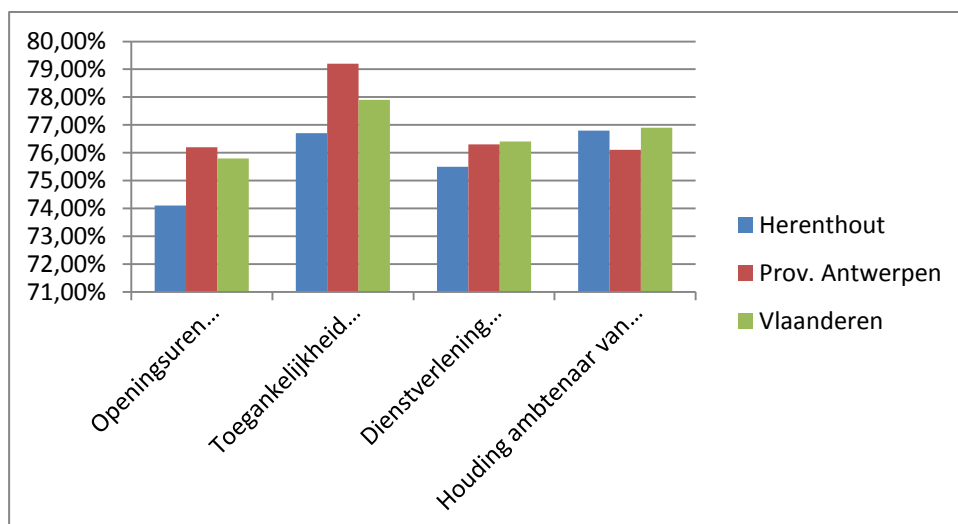
5.9.1 Gemeentelijke diensten

In deze tabel geven we cijfers van ouderen die of tevreden of zeer tevreden hebben geantwoord.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Openingsuren gemeentelijke diensten	74,10%	76,20%	75,80%
Toegankelijkheid gemeentelijke diensten	76,70%	79,20%	77,90%
Dienstverlening gemeentelijke diensten	75,50%	76,30%	76,40%
Houding ambtenaar van de gemeente	76,80%	76,10%	76,90%

Over het algemeen kunnen we stellen dat de Herenthoutse 60-plussers tevreden zijn over de gemeentelijke diensten. Op alle vlakken antwoordt een kwart van de ouderen tevreden of zeer tevreden te zijn.

Als we de vergelijking maken met de provincie Antwerpen en Vlaanderen zien we dat deze op de meeste vlakken beter scoren dan Herenthout. Wat betreft de houding van de gemeentelijke ambtenaar liggen de cijfers iets korter bij elkaar. Dit kan u duidelijk merken in onderstaande grafiek.

5.9.2. OCMW-diensten

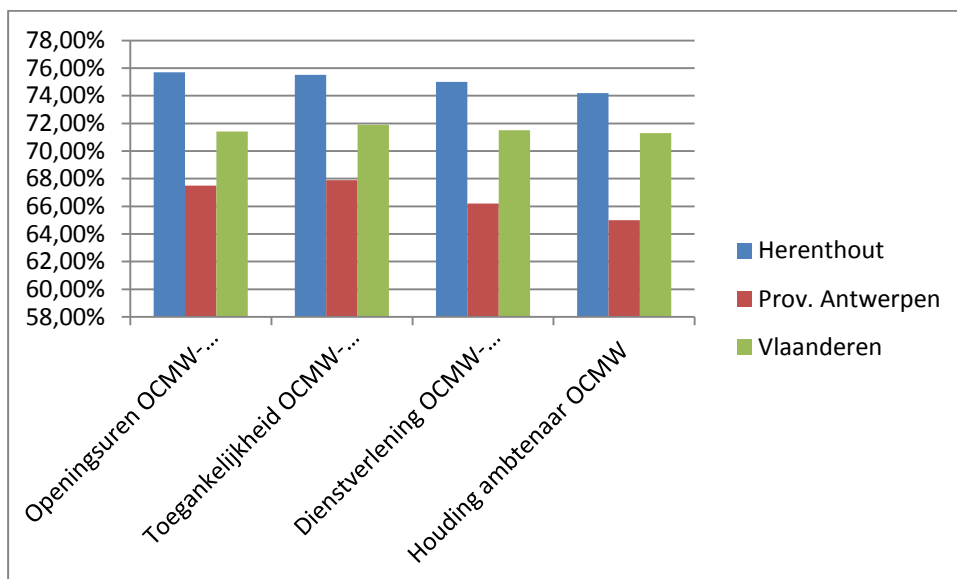
Als tweede component van de tevredenheid gaan we hier dieper in op de diensten van het OCMW. Ook hier geven we de cijfers van ouderen die tevreden of zeer tevreden hebben geantwoord.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Openingsuren OCMW- diensten	75,70%	67,50%	71,40%
Toegankelijkheid OCMW-diensten	75,50%	67,90%	71,90%
Dienstverlening OCMW- diensten	75,00%	66,20%	71,50%
Houding ambtenaar OCMW	74,20%	65,00%	71,30%

In vergelijking met de tevredenheid over de gemeentelijke diensten zien we voor Herenthout vergelijkbare percentages. 75% van de Herenthoutse ouderen is tevreden over de diensten van het OCMW. Wat betreft de houding van de ambtenaar van gemeente en OCMW is er een klein verschil, waarbij de gemeentelijke ambtenaar beter scoort dan de ambtenaar van het OCMW nl. 76,8% t.o.v. 74,2%.

Op alle vlakken zien we grote verschillen tussen Herenthout en de provincie Antwerpen. Het verschil tussen Herenthout en Vlaanderen is kleiner.

Algemeen kunnen we stellen dat Herenthout t.o.v. de provincie Antwerpen en Vlaanderen de hoogste scores heeft. Onderstaande grafiek maakt dit duidelijk.

5.9.3. Dienstencentrum

In volgende tabel geven we de cijfers van ouderen die tevreden of zeer tevreden hebben geantwoord op de dienstverlening van het lokaal dienstencentrum.

Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
65,40%	61,10%	62,10%

We zien dat 65,4% van de ouderen in Herenthout tevreden is over de dienstverlening van het lokaal dienstencentrum. Dit is meer dan in de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

4,9% van de ouderen in Herenthout geeft aan van niet tevreden te zijn.

In 2012 wordt er een tevredenheidsonderzoek gedaan voor heel het lokaal dienstcentrum. Hieruit zullen allicht aspecten naar voor komen waarover de gebruikers minder tevreden zijn.

5.9.4. Politie

In onderstaande tabel geven we de cijfers van ouderen die of tevreden of zeer tevreden hebben geantwoord.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Dienstverlening politie	72,50%	66,00%	65,90%
Zichtbaarheid van de politie op straat	53,00%	41,90%	44,60%

We zien dat 72,5% van de Herenthoutse ouderen tevreden is over de dienstverlening van de politie. In vergelijking met de provincie Antwerpen 66,0% en Vlaanderen 65,9% scoort Herenthout hier zeer goed.

Iets meer dan de helft van de ouderen in Herenthout zijn tevreden over "blauw op de straat." Ook hier scoort Herenthout beduidend beter dan de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

Dit laatste blijft wel een aandachtspunt!

5.9.5. Cultuur en sport

Om te weten hoe tevreden ouderen zijn over cultuur- en sportaangelegenheden in de gemeente, stelden we volgende vraag: "In elke mate bent u tevreden over volgende dienstverleningen?".

1. Het cultuurbeleid in de gemeente
2. De toegankelijkheid van de bibliotheek
3. Het aanbod van de bibliotheek
4. De dienstverlening in de bibliotheek
5. De sport- en recreatiemogelijkheden voor ouderen

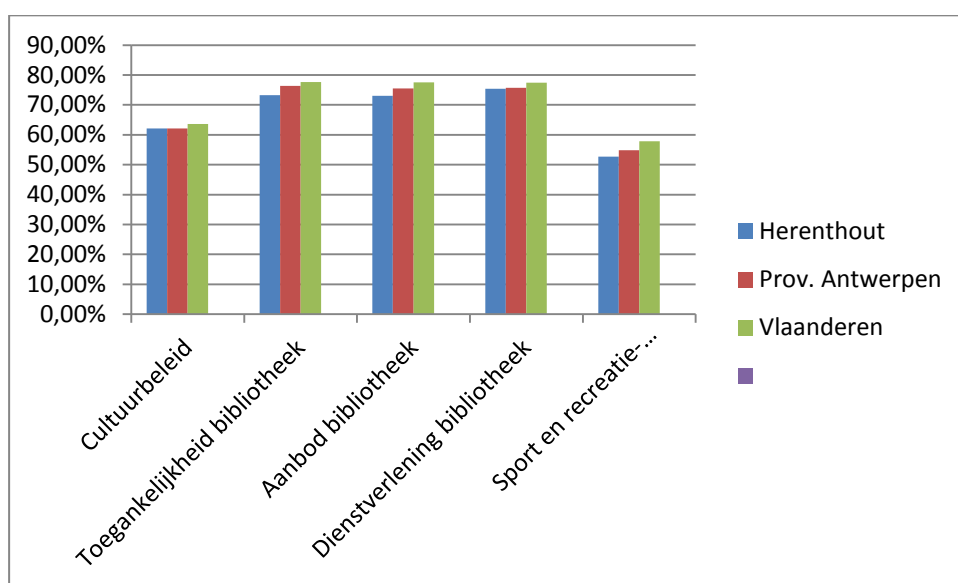
In onderstaande tabel geven we de cijfers van ouderen die tevreden of zeer tevreden hebben geantwoord.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Cultuurbeleid	62,10%	62,10%	63,60%
Toegankelijkheid bibliotheek	73,30%	76,40%	77,60%
Aanbod bibliotheek	73,00%	75,50%	77,50%
Dienstverlening bibliotheek	75,40%	75,70%	77,40%
Sport en recreatie-mogelijkheden	52,70%	54,80%	57,80%

De Herenthoutse ouderen zijn in de eerste plaats zeer tevreden over de gemeentelijke bibliotheek. Zowel de toegankelijkheid, het aanbod als de dienstverlening in de bibliotheek scoren rond de 75%.

Over het cultuurbeleid en de sport- en recreatiemogelijkheden voor ouderen is men in verhouding minder tevreden. 62,1% van de Herenthoutse ouderen is tevreden over het cultuurbeleid in de gemeente. Dit cijfer is vergelijkbaar met de provincie Antwerpen 62,1%. Vlaanderen scoort hier 1,5% hoger dan Herenthout en de provincie Antwerpen.

52,7% van de ouderen in Herenthout is tevreden over de sport- en recreatiemogelijkheden. Hier scoort Herenthout lager dan de provincie Antwerpen 54,8% en Vlaanderen 57,8%.

5.9.6. Gemeentelijke infrastructuur

Volgende vragen werden gesteld aan de ouderen:

1. De groeninfrastructuur in de gemeente
2. De staat van de voetpaden

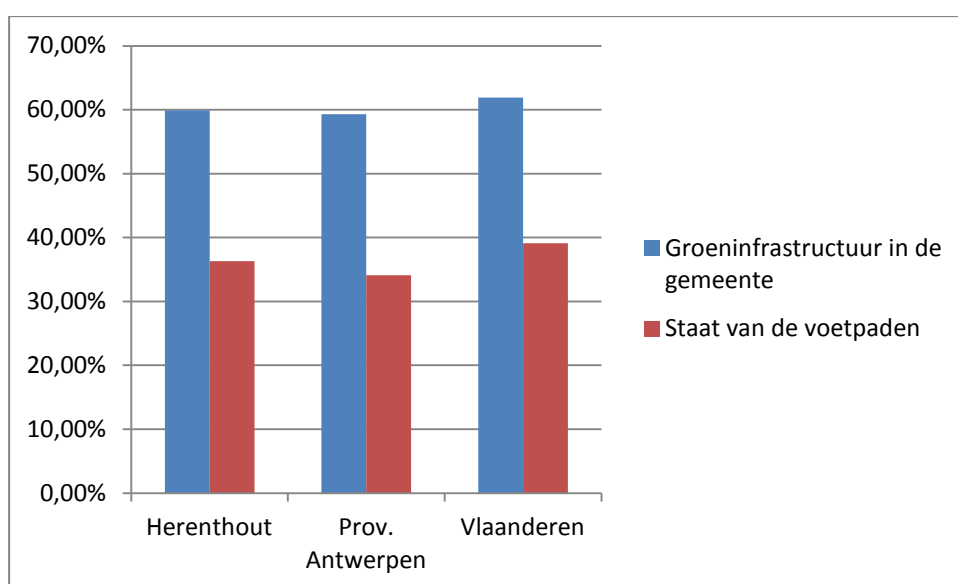
In de tabel geven we de cijfers van ouderen die tevreden of zeer tevreden hebben geantwoord.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Groeninfrastructuur in de gemeente	59,90%	59,30%	61,90%
Staat van de voetpaden	36,30%	34,10%	39,10%

We merken dat bijna 60% van de Herenthoutse ouderen tevreden zijn over de groeninfrastructuur van de gemeente. Vlaanderen behaalt hier de hoogste score met 61,9%. Voor de provincie Antwerpen ligt de score lager nl. 59,3%.

Over de staat van de voetpaden zijn ouderen minder tevreden. Slechts 36,3% van de ouderen zegt dat ze hierover tevreden zijn. Vlaanderen heeft ook hier weer de hoogste score, maar ook slechts 39,1%. De provincie Antwerpen scoort nog minder met 34,1%.

Dit is een aandachtspunt omdat uit voorgaande cijfers blijkt dat 63,7% van de ouderen in Herenthout zich dagdagelijks of meerdere keren per week te voet verplaatsen.

5.9.7. Huisvuilophaling en containerpark

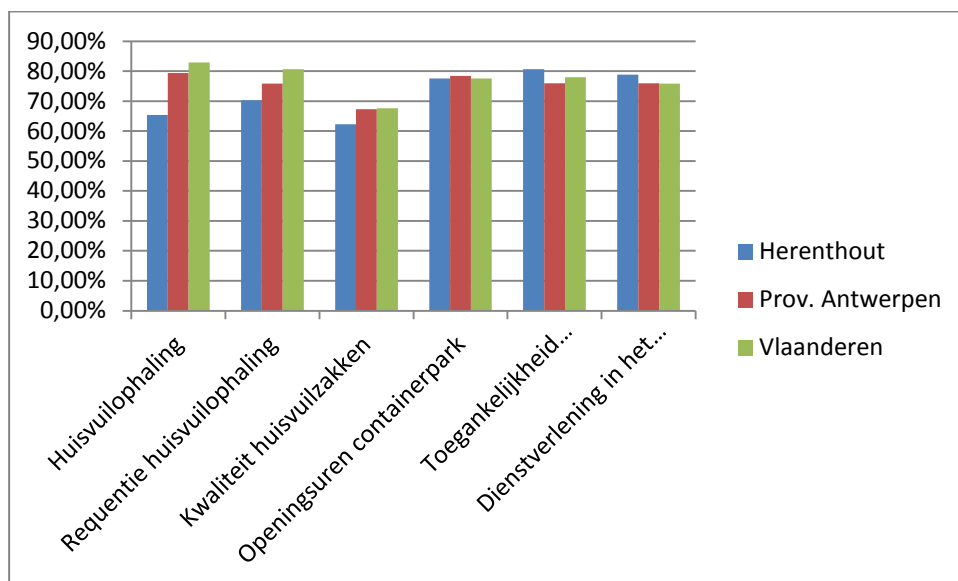
In onderstaande tabel geven we cijfers van ouderen die tevreden of zeer tevreden hebben geantwoord.

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Huisvuilophaling	65,40%	79,40%	82,90%
Frequentie huisvuilophaling	70,30%	75,80%	80,70%
Kwaliteit huisvuilzakken	62,30%	67,30%	67,60%
Openingsuren containerpark	77,50%	78,40%	77,60%
Toegankelijkheid containerpark	80,60%	76,00%	78,00%
Dienstverlening in het containerpark	78,80%	75,90%	75,80%

We stellen vast dat driekwart en meer van de Herenthoutse ouderen tevreden is met de verschillende aspecten van het containerpark. Algemeen scoort Herenthout beter dan de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

Over de aspecten van de huisvuilophaling zijn de ouderen in Herenthout beduidend minder tevreden. Herenthout scoort hierin veel minder dan de provincie Antwerpen en Vlaanderen.

We merken op dat de huisvuilophaling gebeurt door IOK en dat het beheer van het containerpark sedert 2011 ook in handen is van IOK.

MEDIAGEBRUIK

We beginnen dit deel met het krantgebruik van ouderen. Vervolgens bespreken we het internetgebruik.

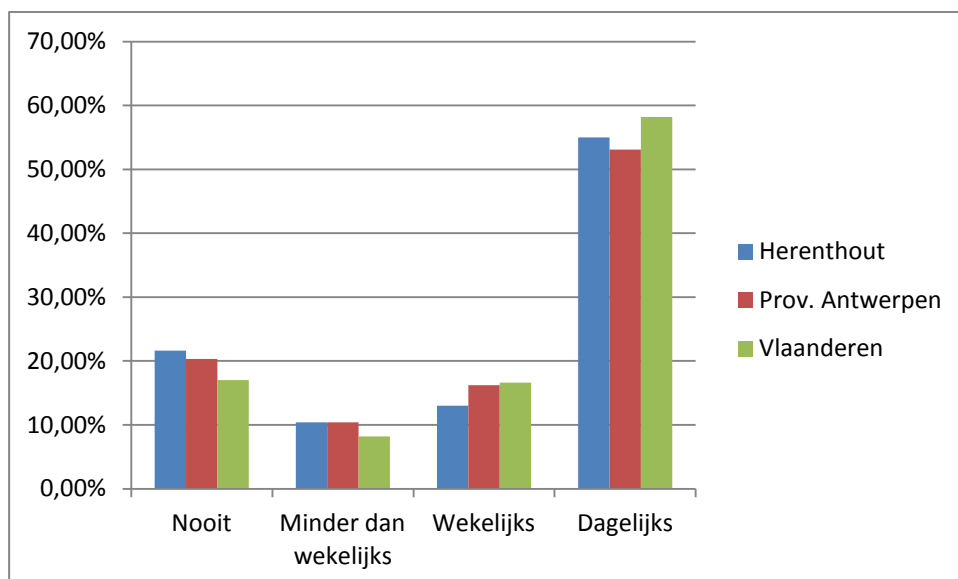
5.10 Krantgebruik

Aan de ouderen werd de volgende vraag gesteld: "Hoe dikwijls leest u de krant?".

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Nooit	21,60%	20,30%	17,00%
Minder dan wekelijks	10,40%	10,40%	8,20%
Wekelijks	13,00%	16,20%	16,60%
Dagelijks	55,00%	53,10%	58,20%

Uit deze tabel blijkt dat de Herenthoutse ouderen frequent de krant lezen. 55% leest dagelijks de krant en nog eens 13% leest ze wekelijks. 10,4% leest minder dan wekelijks de krant en 21,6% leest ze nooit.

Opvallend is dat in Herenthout de ouderen het vaakst nooit de krant lezen nl. 21,6% t.o.v. 20,3% in de provincie Antwerpen en 17% in Vlaanderen. Mogelijke reden hiervoor kan zijn dat ouderen in Herenthout zich op een andere manier informeren over nieuws bv. via TV, computer, familie, ...

5.11 Internetgebruik

Aan de ouderen werd de volgende vraag gesteld: "In welke mate maakt u gebruik van het internet?".

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Nooit	77,60%	75,00%	81,20%
Minder dan wekelijks	4,30%	3,00%	2,70%
Wekelijks	4,80%	6,00%	4,40%
Dagelijks	9,90%	11,20%	8,60%
Tweemaal per dag en meer	3,30%	4,90%	3,10%

In Vlaanderen geeft 81,2% van de ouderen aan nooit internet te gebruiken. In Herenthout en de provincie Antwerpen is dat percentage niet-gebruikers merkkelijk lager, respectievelijk 77,6% en 75%.

Wanneer de ouderen in Herenthout wel aangeven internet te gebruiken, blijken ze dit ook wel frequent te doen. 4,3% van de Herenthoutse ouderen geeft aan minder dan wekelijks het internet te gebruiken, 4,8% gebruikt het wekelijks, 9,9% dagelijks en 3,3% zelfs meermaals per dag.

Dit zijn positieve cijfers, maar toch blijft 77,6% een hoog cijfer niet-gebruikers. Mogelijke redenen hiervoor kunnen zijn: mensen hebben geen computer, mensen hebben geen kennis over computergebruik, computer(techniek) schrikt mensen af,...

Vanuit de bibliotheek en het LDC worden op regelmatige basis computerlessen georganiseerd. We willen hiermee doorgaan om zo de digitale kloof verder te dichten.

5.12 Reden internetgebruik

	Herenthout	Prov. Antwerpen	Vlaanderen
Surfen en info opzoeken	89,02%	71,80%	76,90%
E-mail	79,27%	59,80%	60,20%
Contact met overheid	9,76%	15,50%	14,90%
Contact met(klein)kind	37,80%	36,70%	36,30%

Surfen en info opzoeken blijkt veruit de populairste reden te zijn waarom ouderen het internet gebruiken. Herenthout scoort hier opmerkelijk hoger dan de provincie Antwerpen en Vlaanderen. Zoals eerder vermeld kan dit één van de redenen zijn waarom er in Herenthout meer ouderen zijn die nooit de krant lezen, maar ook het internet gebruiken om zich te informeren

E-mail kan ongeveer acht op tien ouderen, die internet raadplegen, bekoren. Dit cijfer ligt voor Herenthout beduidend hoger dan in de provincie Antwerpen en Vlaanderen. Ook in het contact met (klein)kinderen scoort Herenthout het hoogst. Dit zal wellicht ook via e-mail gebeuren.

Contacten met de overheid scoren relatief laag in vergelijking met de rest. Met 9,76% scoort Herenthout hier het laagst t.o.v. de provincie Antwerpen 15,5% en Vlaanderen 14,9%.

Mogelijke verklaring is dat mensen zich omtrent deze zaken nog meer via de OCMW- en gemeentelijke diensten informeren.

5.13 Gemeentelijke infobrochure

Ongeveer 95% van de Herenthoutse ouderen zegt dat ze de gemeentelijke infobrochure kennen. 4,9% van de ouderen zegt dat ze de gemeentelijke infobrochure niet kennen.

Dit is toch opmerkelijk, want de gemeentelijke infobrochure wordt bezorgd op alle adressen in de gemeente.

13,08% van de Herenthoutse 60-plussers geven aan dat ze de gemeentelijke infobrochure niet raadplegen.

Conclusies

In dit laatste hoofdstuk geven we een bondige samenvatting van de belangrijkste, meest opvallende cijfers die we hebben geconcludeerd uit het ouderenbehoeftenonderzoek.

Naast de cijfers zetten we waar mogelijk acties of geven we suggesties om de noden/behoeften die er leven bij onze Herenthoutse 60-plussers te verbeteren of op te lossen.

DEEL 1: ALGEMEEN

Het ouderenbehoeftenonderzoek werd uitgevoerd bij **415** Herenthoutse 60-plussers in de periode van april 2009 t.e.m. september 2009.

53,5% vrouwen en 46,5% mannen werden bevraagd.

23,4% van de Herenthoutse 60-plussers komen moeilijk tot zeer moeilijk rond met hun inkomen. Dit is te verklaren doordat er in Herenthout meer laag opgeleide ouderen zijn. Veel Herenthoutse ouderen gingen op jonge leeftijd werken in de diamantsector of op het platteland.

DEEL 2: WOONSITUATIE EN BUURT

In Herenthout is 82,2% van de 60-plussers eigenaar van hun woning.

93,15% van de ouderen wonen zelfstandig thuis. 3,30% zijn inwonend bij kinderen en 3,55% wonen in een aangepaste woonvorm voor ouderen. Mogelijke verklaring is de aanwezigheid van de grote mantelzorg in Herenthout zodat ouderen langer kunnen blijven thuis wonen net als de aanwezigheid van aangepaste, betaalbare woningen van de sociale verhuurmaatschappij Zonnige Kempen.

Verder is opvallend dat 47,8% van de ouderen trappen in de woning als probleem ervaren en bijna 13% van 60-plusser vindt hun woning te groot.

Het elementaire basiscomfort is in de meeste woningen aanwezig. De aanwezigheid van een rookmelder (23,67%) en de aanwezigheid van centrale verwarming (80,92%) scoren het laagst.

De Herenthoutse 60-plusser heeft verschillende redenen om te verhuizen: gezondheidsproblemen, onaangepaste woning, financiële beweegredenen,...

Volgende acties worden voorgesteld:

- **Woningaanpassing en ergotherapeutisch advies** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-1 en Woonbeleidsplan 2011-2013, Hoofdstuk 7-7)
- **Campagne rookmelders specifiek gericht naar de 60-plussers**
- **Aangepaste, betaalbare woningen** (Woonbeleidsplan 2011-2013, Hoofdstuk 7-7)
- **Mogelijkheden uitbreiding serviceflats Huis Driane** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-1 en Woonbeleidsplan 2011-2013, Hoofdstuk 7-7)
- **Rustbankenplan seniorenraad**

49,2% klaagt over de verkeersdruk met de nodige lawaaihinder in hun woonomgeving.

Rustbanken, openbare toiletten en een zwembad wordt het vaakst gemist in de buurt.

De aanwezigheid van het Lokaal Dienstencentrum Huis Driane scoort zeer goed bij de 60-plussers.

30,6% van de ouderen vindt dat er onvoldoende georganiseerd wordt in de buurt. Zijn er te weinig activiteiten of bereiken de activiteiten de ouderen niet?

De Herenthoutse ouderen verplaatsen zich veel te voet of met de fiets. 14,5% hebben soms tot vaak vervoersproblemen. Verklaring hiervoor kan het beperkt aanbod van het openbaar vervoer in Herenthout zijn. 37% van de 60-plussers zijn dan ook niet tevreden over het aanbod van het openbaar vervoer.

Volgende acties worden voorgesteld:

- **Uitbreiding Openbaar Vervoer Net**
- **Verdere bekendmaking en uitbouw van de MMC** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-1)
- **Mogelijkheden bekijken om meer buurtgericht activiteiten te organiseren** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-1)
- **Organiseren van een aangepaste vervoersdienst** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-1)

DEEL 3: GEZONDHEID, ZORG EN HULPVERLENING

Bijna 1 op 4 ouderen heeft hulp nodig in het huishouden net als 1 op 4 ouderen hulp nodig heeft bij persoonlijke verplaatsingen.

Kinderen zijn belangrijke zorgverstrekkers. Ook partners en kleinkinderen blijken belangrijke zorgverstrekkers, al worden de partners minder vernoemd. 70% van de Herenthoutse ouderen ontvangen hulp van de kinderen, 37,6% krijgen hulp van de kleinkinderen en 23,09% heeft hulp van de partner.

Voor professionele hulp doen onze Herenthoutse ouderen vooral beroep op thuisverpleging, huisarts, poetsdienst en in mindere mate gezinszorg.

Opvallend is ook dat de ouderen frequent gebruik maken van het Lokaal Dienstencentrum Huis Driane en de klusjesdienst.

Weinig ouderen hebben de tevredenheid over de professionele hulp beantwoord. De weinige mensen die hierop wel geantwoord hebben, zijn hierover zeer tevreden.

Ouderen zetten zich zelf ook in als mantelzorger, 44,0% voor de opvang van kleine kinderen, 26,8% staat in voor hulp aan zieken, gehandicapten en ouderen.

Volgende acties worden voorgesteld:

- **Uitbreiding Openbaar Vervoer Net**
- **Verdere bekendmaking en uitbouw van de MMC** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-1)
- **Organiseren van een aangepaste vervoersdienst** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-1)
- **Ondersteuning bieden aan mantelzorgers** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-1), dit als aanvulling op het aanbod van de mutualiteiten.
- **Organiseren tevredenheidsmeting thuisdiensten en lokaal dienstencentrum**
- **Organisatie multidisciplinair overleg (MDO)** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-1)

DEEL 4: WELBEVINDEN

De Herenthoutse 60-plussers hebben regelmatig contact met allerlei mensen. Op de eerste plaats met kinderen, schoonkinderen en kleinkinderen. 50% van de ouderen hebben ook vaak contact met de burens, mensen uit de wijk, vrienden en kennissen.

Bijna 1 op 6 van de Herenthoutse ouderen ervaren serieuze eenzaamheidsgevoelens.

De Herenthoutse ouderen voelen zich minder goed in hun vel, waarbij slecht slapen één van de grootste problemen is (16%).

Daarnaast zegt 10% van de 60-plussers dat ze zich vervelen. Gevoelens van somberheid en neerslachtigheid zijn ouderen niet onbekend.

37,3% van de ouderen vindt het onveilig om op straat te komen. 22,1% van de 60-plussers komen weinig buiten omdat ze schrik hebben overvallen of bestolen te worden. 50% van de ouderen is het oneens met de stelling dat ze niet meer durven buiten komen omdat ze schrik hebben overvallen en bestolen te worden.

13,5% van de Herenthoutse ouderen voelt zich vaak angstig voor roof, diefstal of inbraak in de woning.

Volgende acties worden voorgesteld:

- **Opstart en uitwerking eenzaamheidsproject via het Lokaal Dienstencentrum Huis Driane** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-1). Dit project omvat volgende idee:

- Uitwerking huiskamerproject zoals de organisatie van een gezelschapsdienst m.m.v. vrijwilligers en ouderenorganisaties
- Organisatie aangepaste vervoersdienst
- Organisatie bibliotheek aan huis en uitleenmogelijkheden daisyspelers (=luisterbib)
- Organisatie telefoonster/-cirkel
- Uitbouw antennefunctie vanuit het lokaal dienstencentrum
- **Nieuwe (betaalbare) initiatieven/aanbod van zinvolle vrijetijdsbesteding vanuit het lokaal dienstencentrum, verenigingen,...** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-1)
- **Uitwerking/uitbouw vrijwilligersbehoefteplan** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-4)
- **Nieuwe initiatieven rond veiligheid in opvolging van het project "preventie en veiligheid op alle domeinen" van politie Neteland**

DEEL 5: MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE

70% van de 60-plussers in Herenthout zijn lid van een vereniging.

94,3% van de ouderen weet dat er een ouderenvereniging (OKRA) is binnen de gemeente. Slechts 19,2% van de 60-plussers zijn lid van de ouderenvereniging.

15,8% van de ouderen doet aan vrijwilligerswerk. 17,4% van de ouderen verwacht in de komende jaren vrijwilligerswerk te verrichten.

52% van de Herenthoutse 60-plussers hebben de afgelopen 12 maanden minimaal éénmaal aan cultuur deelgenomen.

Ongeveer 75% van de ouderen zijn tevreden over zowel de gemeentelijke diensten als de diensten van het OCMW.

65,4% van de 60-plussers zijn tevreden over de dienstverlening van het lokaal dienstencentrum.

53% van de Herenthoutse ouderen zijn tevreden over de zichtbaarheid van de politie op straat.

75% van de ouderen zijn tevreden over de gemeentelijke bibliotheek.

62,1% van de 60-plussers zijn tevreden over het cultuurbeleid in de gemeente.

52,7% van de ouderen zijn tevreden over de sport- en recreatiemogelijkheden.

36,3% van de ouderen in Herenthout zijn tevreden over de staat van de voetpaden. Dit is een aandachtspunt omdat uit andere cijfers blijkt dat 63,7% van de ouderen zich dagelijks of meerdere keren per week te voet verplaatst.

77,6% van de 60-plussers antwoordde dat zij nooit gebruik maken van het internet.

4,9% van de ouderen kennen de gemeentelijke infobrochure niet. Dit is opmerkelijk omdat de brochure op alle adressen in de gemeente bezorgd wordt. 13,08% van de 60-plussers geven ook aan dat ze de gemeentelijke infobrochure niet raadplegen.

Volgende acties worden voorgesteld:

- **Nieuwe initiatieven/aanbod activiteiten vanuit ouderenvereniging i.s.m andere verenigingen, lokaal dienstencentrum,...** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-1)
- **Uitwerking/uitbouw vrijwilligersbehoeftenplan** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-4)
- **Gericht zoeken naar vrijwilligers via verschillende kanalen** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-4)
- **Continue appreciatie van vrijwilligers**
- **Aanbieden van correcte en concrete informatie rond vrijwilligerswerk**
- **Organisatie tevredenheidsonderzoek voor het lokaal dienstencentrum** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-4)
- **Organiseren van computerlessen** (Beleidsnota Loket Zorg & Gezondheid 2011-2013, Hoofdstuk 4-4)
- **Het lokaal bestuur biedt alle inwoners cultuur aan en organiseert zelf culturele activiteiten** (Cultuurbeleidsplan 2010-2013, Hoofdstuk 2-2)
- **Het lokaal bestuur bevordert het gemeenschapsleven** (Cultuurbeleidsplan 2010-2013, Hoofdstuk 2-2) o.a. door:
 - Herwaardering buurtfeesten
 - Aandacht besteden aan creatie van ontmoetingsplaatsen, speelruimten en wandelwegen
 - De gemeente organiseert ontmoetingsmomenten die het gemeenschapsleven bevorderen
 - ...
- **Het (totale) aanbod aan cultuur wordt gecentraliseerd en gecommuniceerd aan de bevolking** (Cultuurbeleidsplan 2010-2013, Hoofdstuk 2-2)
- **De gemeente beschikt over de nodige culturele infrastructuur** (Cultuurbeleidsplan 2010-2013, Hoofdstuk 2-2)
- **De Herenthoutenaren participeren in cultuur en het gemeentelijk cultuurbeleid.** (Cultuurbeleidsplan 2010-2013, Hoofdstuk 2-2)
- **Organiseren van een knelpuntenwandeling**

